

โครงการครูเพื่อศิษย์ สร้างการเรียนรู้สู่ระดับเชื่อมโยงออนไลน์

เวที Online PLC Coaching ครั้งที่ 12

วันพฤหัสบดีที่ 1 เมษายน 2564 15.00 – 17.00 น. (Online ระบบ Zoom)

เรื่องเล่า : แผนการสอน “การเขียนตามจินตนาการ” วิชาภาษาไทย ป.4

ครูต้นเรื่อง : ครูปราศรัย อินทร์คำ (ครูบู๊ก็) โรงเรียนบ้านไผ่หนองแคน จ.ศรีสะเกษ

โครงการครูเพื่อศิษย์ สร้างการเรียนรู้สู่ระดับเชื่อมโยงออนไลน์

Online PLC Coaching ครั้งที่ 12

วันพฤหัสบดีที่ 1 เมษายน 2564 เวลา 15.00 – 17.00 น. (ระบบ ZOOM)

เรื่องเล่า : การเขียนตามจินตนาการ วิชาภาษาไทย ป.4
โรงเรียนบ้านไผ่หนองแคน จ.ศรีสะเกษ

โดยครูต้นเรื่อง :

ครูปราศรัย อินทร์คำ

สอนวิชาภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

โรงเรียนบ้านไผ่หนองแคน จ.ศรีสะเกษ

ชี้แจงเป้าหมายโครงการและแนะนำผู้เข้าร่วม

เป้าหมายกิจกรรม

1. ผู้เข้าร่วม เข้าใจ ทฤษฎีที่เชื่อมโยงกับ case study โดยมีหนังสือครูเพื่อศิษย์สอนสู่ระดับเชื่อมโยงเป็นหลักยึด
2. ให้ผู้เข้าร่วมเห็นวิธีการหลักการในหนังสือครูเพื่อศิษย์ สร้างการเรียนรู้สู่ระดับเชื่อมโยง ที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนหรือในโรงเรียนของตน ซึ่งเป็นของจริงแล้วดูว่าที่ห้องเรียนของคุณครูได้ทำหรือไม่ ทำแล้วเกิดผลดีหรือไม่อย่างไร นำมาร่วมแชร์ในวง PLC Online เรียนรู้ซึ่งกันและกันเพื่อพัฒนาการสอนที่ดีขึ้น

ผู้เข้าร่วม PLC Online ประกอบด้วย คุณครูและผู้อำนวยการโรงเรียน 23 แห่งจากโรงเรียนจากเครือข่ายกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา(กสศ.) และ เครือข่ายมูลนิธิสยามกัมมาจล โรงเรียนต้นแบบ พร้อมด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ร่วมเรียนรู้

ผู้เข้าร่วมประกอบด้วย

เครือข่ายมูลนิธิสยามกัมมาจล 9 โรงเรียน

1. โรงเรียนบ้านตะเคียนราม	6. โรงเรียนบ้านโนนแสนคำหนองศาลาศรี
2. โรงเรียนบ้านปะทาย	สะอาด : เข้าเวลา 16.00 น.
3. โรงเรียนบ้านนาขนวน	7. โรงเรียนไพรบึงวิทยาคม
4. โรงเรียนบ้านไผ่หนองแคน	8. โรงเรียนเมืองคง (คงคาวิทยา)
5. โรงเรียนบ้านอีหนา (รัฐประชานุกุล)	9. โรงเรียนบ้านร่องสะอาด (ครูอรุณวรรณ
ชาติวัฒนชัย)

เครือข่ายกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) 8 โรงเรียน

1. โรงเรียนชุมชนวัดควนมีด	5. โรงเรียนแม่คือวิทยา
2. โรงเรียนบ้านตะโละใส	6. โรงเรียนวัดกู่คำ (เมธาวิสัยคณาธร)
3. โรงเรียนบ้านโกรกกลี	7. โรงเรียนชุมชนบ้านบางเสร่
4. โรงเรียนอนุบาลวังดิน	8. โรงเรียนพรหมประสาทราษฎร์นุกูล

โรงเรียนต้นแบบ 5 โรงเรียน

1. โรงเรียนเพลินพัฒนา	4. โรงเรียนบ้านปลาดาว
2. โรงเรียนรุ่งอรุณ	5. โรงเรียนอนุบาลสตูล
3. โรงเรียนบ้านห้วยไร่สามัคคี	6. โรงเรียนลำปลายมาศพัฒนา

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ / ผู้เชี่ยวชาญ (Mentor)

1. ศ.นพ.วิจารณ์ พานิช	5. คุณปิยาภรณ์ มั่นพะจิตร
2. รศ.ดร.สุธีระ ประเสริฐสรรพ์	6. ครูศीलวดี ศุขีลวรรณ (ครูปาด)
3. รศ.ประภาพัทร นิยม	7. อาจารย์ฉัตรียา เลิศวิชา
4. ผศ.ดร.พงศ์ณัฏ แก้ว	8. ดร.อุดม วงษ์สิงห์ (กสศ.)

Facilitator : ดำเนินรายการภาพรวมและสรุปประเด็นแลกเปลี่ยน case ครู ผู้อำนวยการ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ จากมูลนิธิสยามกัมมาจล

1. คุณรัตนา กิติกร (ติม) มูลนิธิสยามกัมมาจล
2. คุณวลีรัตน์ มิ่งศูนย์ (เมย์) มูลนิธิสยามกัมมาจล

เป้าหมายของ PLC Online อยากเห็นคุณครูนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้กับห้องเรียนของตน การ PLC Online จึงมีจุดมุ่งมองการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของครูต้นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาหนังสือครูเพื่อศิษย์ สร้างการเรียนรู้สู่ระดับเชื่อมโยง ในประเด็น Visible Learning เด็กควรได้เรียนรู้ 4 ประเด็นสำคัญ คือ

- 1) มีเป้าหมายในการเรียนรู้เป็นของตนเอง
- 2) เห็นผลการเรียนรู้ของตนเอง
- 3) เห็นพฤติกรรม การเรียนรู้ของตนเอง
- 4) สามารถพัฒนาวิธีการเรียนรู้ของตนเองได้

กิจกรรม Check in : ดูภาพบอกความรู้สึก

โจทย์ Check in

- เห็นภาพนี้แล้ว รู้สึกอย่างไร?
- ภาพนี้กำลังบอกอะไรเกี่ยวกับคุณ?

กติกา

- เขียนความรู้สึกใส่กระดาษ หรือบันทึกส่วนตัว
- แสดงความคิดเห็นในวง Online PLC หรือทางแชทของระบบ Zoom

ผู้เข้าร่วมแสดงความรู้สึก อาทิเช่น รู้สึกเบิกบาน,เติบโตได้ทุกที่

ครูแบงค์-ภิญโญ เสาร์วันดี โรงเรียนรุ่งอรุณ : มองว่าเหมือนเด็กคนหนึ่งที่กำลังจะโต ต้นเล็ก ๆ ยังเปราะบาง ต้องการการดูแลอย่างดี กว่าที่จะโตเป็นต้นไม้ใหญ่ได้

ครูป้อม-อรุณวรรณ ขาติวัฒนชัย โรงเรียนบ้านร่องสะอาด : ทำอย่างไร จะทำให้ต้นไม้ที่เราเห็นว่าเขาสดชื่นให้เติบโตต่อไป ยังมีองค์ประกอบอื่น ๆ รอบ ๆ ตัวเขาที่จะช่วยเขา พอเห็นเขาเติบโตแบ่งบานเราก็รู้สึกสดชื่น

FA เมย์ : อธิบายเพิ่มเติมว่า เลือกภาพนี้มาโดยมองว่า สมาชิกชุมชนครูเพื่อศิษย์ทุกคนเปรียบเสมือนคนสวน ที่กำลังจะช่วยบ่มเพาะให้ต้นกล้าเหล่านี้ที่เปรียบเสมือนลูกศิษย์ของเราได้เติบโตต่อไป นับถือหัวใจคุณครูทุกท่าน และหวังว่าจะเป็นพลังให้คุณครูทำสิ่งยากกลับไป challenge เปลี่ยนแปลงในชั้นเรียนได้

PLC Online คือพื้นที่ปลอดภัย เปิดกว้าง ไม่มีถูกผิด เป็นวงเรียนรู้ที่มีพลัง ซึ่งคุณครูสามารถตั้งคำถาม เต็มเต็ม สงสัยอะไรก็สามารถถามได้ หรือมีประสบการณ์ดี ๆ ก็นำมาแชร์กับเพื่อนครูได้

FA ตีม : แนะนำครูต้นเรื่อง PLC Online ครั้งที่ 12 คือ คุณครูปราศรัย อินทร์คำ (ครูปึกกี้) ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านไผ่หนองแคน สอนวิชาภาษาไทย ระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 นำเสนอเรื่องเล่าแผนการสอน หน่วย “การเขียนตามจินตนาการ” วิชาภาษาไทย ป.4

FA เมย์ : ย้ำจุดน่าสนใจว่า ห้องเรียนของคุณครูปราศรัย อินทร์คำ มีจำนวนเด็กพิเศษเรียนร่วมในชั้นเรียน ป.4 จำนวนถึง 10 คน ทำให้เราอยากรู้ว่า กระบวนการเรียนรู้ที่ครูปึกกี้ได้รับจากการเข้าร่วม PLC Online และ Workshop นำไปสู่การปรับการเรียนการสอนในชั้นเรียนได้อย่างไรบ้าง

แนะนำครูต้นเรื่อง

ครูปราศรัย อินทร์คำ
สอนวิชาภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6
โรงเรียนบ้านไผ่หนองแคน จ.ศรีสะเกษ

ช่วงเข้าสู่เนื้อหาการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “ครูเล่าเรื่องแผนการสอน”

ครูต้นเรื่อง : ครูปราศรัย อินทร์คำ (ครูปู้กกี้) ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านไผ่หนองแคน

สอนวิชาภาษาไทย ระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6

เรื่องเล่าแผนการสอน หน่วย “การเขียนตามจินตนาการ” วิชาภาษาไทย ป.4

ประเด็นนำเสนอ : ครูต้นเรื่องนำเสนอแผนการสอน (จากเวที Workshop) เป็นอย่างไร และแผนการสอนที่ครูทำใหม่กับเพื่อนครู และข้อแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ มีการนำไปปรับใช้อย่างไร

เรื่องเล่า

แผนการสอน "การเขียนตามจินตนาการ" วิชาภาษาไทย ป.4
ของครูปิ๊กกี โรงเรียนบ้านไผ่หนองแคน

เรื่องเล่าของครูปิ๊กกี

บริบทโรงเรียนบ้านไผ่หนองแคน เป็นโรงเรียนขนาดกลาง มีนักเรียนทั้งหมด 165 คน นักเรียนส่วนมากเป็นนักเรียนที่มีฐานะยากจน และส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับตา-ยาย ปู่-ย่า ที่พักอาศัยอยู่ในพื้นที่ สปก. ซึ่งจัดเป็นนักเรียนที่ขาดแคลนการแสวงหาความรู้ เด็กนักเรียนเป็นเด็กที่ต้องช่วยเหลือตัวเอง ช่วยเหลือผู้ปกครอง ดังนั้นพื้นฐานการเรียนรู้ก็จะน้อย โรงเรียนให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้มีคุณธรรม ความรู้ สมรรถนะ ความสามารถรอบด้าน และอีกประการสำคัญคือ ผู้ปกครองคาดหวังผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี อ่านคล่องเขียนคล่อง มีความสามารถเต็มตามศักยภาพของบุคคล

โรงเรียนจัดการเรียนการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน BBL (Brain – based Learning) เพื่อพลิกโฉมโรงเรียนตั้งแต่ปี 2558 -ปัจจุบัน โดยนวัตกรรม BBL ตอบโจทย์โรงเรียนเราเป็นอย่างดีว่า นักเรียนมาโรงเรียนด้วยความสุข เรียนรู้อย่างมีความสุข จากการใช้สมองทุกส่วน โดยใช้กระบวนการ กุญแจ 5 ดอกสู่การพลิกโฉมโรงเรียน คือ สนาม BBL ห้องเรียน BBL กระบวนการเรียนรู้แบบ BBL หนังสือแบบฝึกหัดและใบงาน และสื่อและนวัตกรรมที่กระตุ้นสมอง

ครูได้จัดทำแผนการสอนตามกระบวนการ BBL ทุกขั้นตอน มีการกำหนดเป้าหมายหรือ output ที่นักเรียนจะได้รับ และบทบาทของครูอย่างชัดเจน และในวันนี้ ครูปึกก็นำเสนอแผนการสอนในขั้นตอน กุญแจดอกที่ 3 กระบวนการเรียนรู้ กุญแจดอกที่ 4 หนังสือและใบงาน และกุญแจดอกที่ 5 สื่อและนวัตกรรมเพื่อการกระตุ้นสมอง โดยเลือกใช้วิชาภาษาไทย เรื่องการเขียนเรื่องตามจินตนาการ ด้วยเหตุผลที่ว่า เลือกวิชาภาษาไทย ป.4 เนื่องจากเป็นครั้งแรกที่คุณครูมาสอนวิชาภาษาไทย ป.4 ครูได้ประเมินพื้นฐานการพูด อ่าน เขียน ภาษาไทยของนักเรียน พบว่าปัญหาที่สำคัญของครูคือ นักเรียนเรียนเบื่อหน่าย ไม่อยากเรียนวิชาภาษาไทย

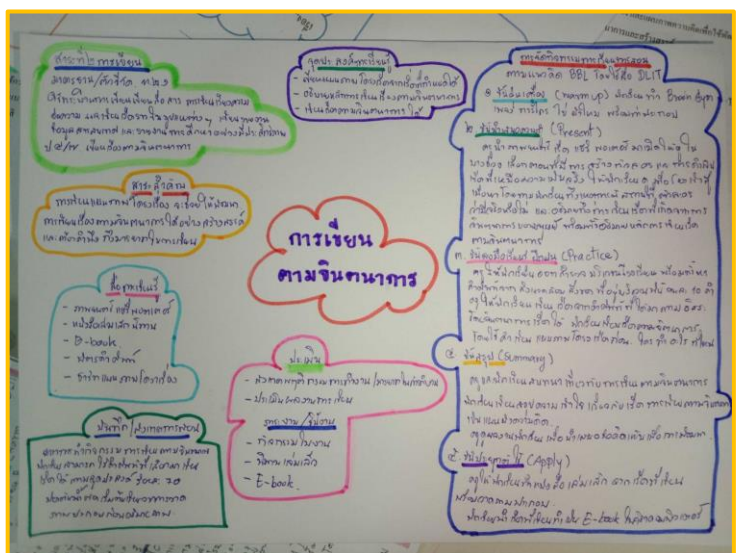
เมื่อพูดวิชาภาษาไทย คุณครูวิเคราะห์ได้ว่าเป็นเพราะภาษาไทยมีเนื้อหาเยอะรายละเอียดเยอะ น่าเบื่อ ครูสอนในหนังสือ ครูพาอ่าน ท่อง เขียนตามหนังสือ กิจกรรมไม่มีความน่าสนใจ ห้องเรียน “อืดอาด” นักเรียนไม่ตอบ ครูพูดอยู่คนเดียว ก็พิจารณาว่าทำอย่างไรจะแก้ปัญหานี้ได้

ครูได้ทดสอบทักษะการเขียนของนักเรียน ปัญหาที่พบในห้องเรียน นักเรียนส่วนมากไม่มีทักษะในการเขียนอย่างถูกต้องและได้ใจความ จะคำตอบว่า “เขียนไม่เป็น” “เขียนไม่ได้” การจะแก้ปัญหาคิดว่าต้องเริ่มที่ ทำให้เด็กมั่นใจในตัวเองก่อน จึงคิดถึงเรื่องการเขียนเรื่องตามจินตนาการ เพื่อเป็นการปูพื้นฐานให้นักเรียนก่อน เพื่อดูว่านักเรียนมีทักษะการเขียนอยู่ในระดับใด ต้องได้รับการพัฒนาในรูปแบบใด เพื่อจะสามารถเขียนได้ในระดับที่สามารถ สื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจได้ และสามารถเชื่อมโยงไปสู่การเขียนที่มีคุณภาพอย่างถูกต้อง

ครูได้นำเสนอการสอนเรื่องนี้ใน Workshop ครั้งที่ 1 โดยเป็นประสบการณ์สอนใน 1 คาบเรียน ของ ป.4 โดยวิธีการสอน 1 ชั่วโมง ครูปึกก็ใช้แผนการสอนหน้าเดียว

โดยแผนการสอนหน้าเดียวก็จะประกอบด้วยกระบวนการ BBL 5 ขั้นตอน วิธีการสอนของครูปึกเพื่อให้เด็กเข้าใจถึงความสำคัญของการเขียน คือ

1. ยกตัวอย่าง นักเขียน เจ. เค.

โลว์ลิ่ง ผู้เขียนเรื่อง แฮรี่ พอตเตอร์ (Harry Potter) มาเปิดให้นักเรียนดู เพื่อกระตุ้นความสนใจ เนื้อหาของหนังสือมีอะไรที่ผู้เขียนสมมติขึ้น และอะไรที่ไม่มีในชีวิตจริงเลย ก็ให้เด็กได้ตอบคำถามครู

2. ผู้เรียนมีเป้าหมายของการเรียนรู้ (อยากเป็นนักเขียน)
3. สร้างแรงบันดาลใจต่อการเรียนรู้ผ่านเป้าหมายที่นักเรียนรู้สึกว่ามีคุณค่า

สำหรับการเขียนเรื่องตามจินตนาการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ครูปุกก็กำหนด เป้าหมายการสอน คือ ต้องการให้ นักเรียนสามารถเขียนแผนภาพโครงเรื่องจากเรื่องที่กำหนดได้ อธิบายหลักการเขียนเรื่องตามจินตนาการได้ และเขียนเรื่องตามจินตนาการตามหัวข้อที่กำหนดได้

ตอนที่ 2 เรื่องเล่าในเวที workshop เพื่อนครูช่วยปรับแผนการสอนภาษาไทย

เมื่อเข้าไป Workshop ครั้งที่ 1 ครูปุกก็ได้้นำแผนการสอนหน้าเดียวที่ทำการสอนไปเล่าเป็น “ครูต้นเรื่อง” ใน Workshop ครั้งที่ 1 และเพื่อนครูในวง workshop ได้ช่วยปรับแผนใหม่

ครั้งนี้เป็นครั้งแรกของครูปุกก็ ซึ่งขณะนั้นก็ยังไม่ได้ชัดเจนเรื่องการทำแผนแบบ O L E และยังไม่สามารถลงประเด็นได้ว่า เด็กมีเป้าหมายอะไร ต้องใช้ทักษะอะไรบ้าง ในการค้นหาความรู้ในแผนของตัวเอง ดังนั้นเมื่อเพื่อน ๆ ใน workshop ซึ่งมาจากหลาย ๆ วัฒนธรรม มาช่วยกันดู มาช่วยแนะนำว่าแผนที่ได้ต้องมี Objective อะไร มีความรู้ (Knowledge)อะไร นักเรียนต้องได้ความรู้อะไรในแผนของเรา เพื่อนก็ให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงแผน สิ่งที่เพิ่มขึ้นมาจากแผนเดิมของครูปุกคือ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ (Attitude) ต้องเน้นให้นักเรียนเห็นคุณค่า ความงามของภาษา การใช้คำที่สละสลวย และในกระบวนการเรียนรู้ (Learning Process) ก็เพิ่มเติม ให้นักเรียนได้เขียนพรรณนาลักษณะของตัวเอง ความงามของตัวเอง และในขั้นสรุปก็คือ คุณครูก็จะเพิ่มเติมความงามของภาษาไทยในการเขียนให้เห็นถึงจินตนาการของผู้เขียน ผ่านการเขียนที่เป็นตัวอักษร และให้นักเรียนสรุปเพื่อนำเสนอในชั้นเรียน

สิ่งที่ครูปุกก็ ได้รับจาก Workshop คือ

1. รูปแบบการเขียนแผน แบบ O L E มีความชัดเจนเรื่องการระบุตัวชี้วัด K S A ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ถ้าเขียนแผนตามจินตนาการ นักเรียนก็ต้องเข้าใจการเขียนตามจินตนาการ เข้าใจความหมาย และเกิดทักษะอะไรบ้าง และเกิดเจตคติที่ดีอย่างไร
2. การใช้ชุดคำถามเชื่อมโยงความรู้ เพื่อให้ได้คำตอบตามเป้าหมายการเรียนรู้ ครูปุกก็สนใจอยากศึกษาเรื่องนี้มาก อยากฝึกฝนการใช้คำถามเพื่อให้นักเรียนได้เป็นเจ้าของเจ้าของการเรียนรู้ และได้มาซึ่งความรู้โดยที่ครูไม่ต้องบอก ซึ่งคุณครูยังอยากเรียนรู้เรื่องนี้ให้เชี่ยวชาญยิ่งขึ้น
3. การจัดการเรียนการสอน โดยเน้น Active Learning การสอนให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ มีความรู้ มีทักษะในการเรียนรู้
4. เรื่องการประเมิน ซึ่งเดิมคุณครูจะประเมินหลังชั่วโมงเรียน พอไป Workshop ครั้งที่ 1 ทำให้เห็นความสำคัญของการประเมินซึ่งสามารถทำการประเมินได้ตลอด โดยใน Workshop ครูปุกก็ ได้

เรียนรู้การประเมิน AAR ในรูปแบบ IPAD สามารถประเมินแต่ละช่วง (SAR IAR EAR AAR) เพื่อ
 เชิญผู้เรียนว่าสามารถเรียนรู้ตามที่เราวางเป้าหมายหรือไม่

5. ได้รับคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิ คือ รศ.ดร.ทศนา แคมมณี ซึ่งได้ถามว่า “แผนที่ให้ไปเป็นแผนเพื่อ
 ใช้ฝึกหรือเพื่อใช้สอน” ซึ่งครูปุกใช้ในการฝึก ฝึกบ่อย ๆ เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดทักษะ เราฝึกให้นักเรียนใช้
 ความรู้ที่ได้เรียนมาแล้ว การประเมินก็คือดูจากพฤติกรรมของนักเรียนว่าทำได้จริงไหม แต่ทักษะมี
 หลายความหมายในบางกรณีทักษะอาจยังไม่เกิดขึ้นหรือเป็นความรู้ใหม่ ถ้าในกรณีทักษะใหม่ที่เด็ก
 ต้องเรียนรู้ ก็จะต้องเพิ่มกิจกรรมที่จะให้เด็กเรียนรู้และสร้างทักษะนั้น ซึ่งอาจารย์มองว่าถ้าเป็นทักษะ
 เป้าหมายก็อาจต้องเพิ่มกิจกรรมมาด้วย” ซึ่งครูปุกได้นำคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับแผน
6. ครูศิวัด สุขิวรรณ “ดูแล้วสนุก แต่อาจต้องเพิ่มในเรื่องของสุนทรียสัมผัส ซึ่งอยู่นอกเหนือ K S A
 เป็นส่วนของสุนทรียสัมผัส เพราะคุณครูเสริมเด็กในเรื่องของการแยกระหว่างเรื่องจริงกับจินตนาการ
 จึงควรมีเป้าหมายที่เป็นส่วนนี้โดยเฉพาะ ซึ่งเราจะสามารถพัฒนาสมรรถนะเด็กในด้านนี้ได้ชัดเจนขึ้น
 เพราะการเขียนพรรณนาในภาษาเป็นอะไรที่ศิลปะรูปแบบอื่นๆ ไม่สามารถเทียบได้ การที่เด็กได้ศึกษา
 และสังเกตสิ่งๆ หนึ่งเราสามารถเพิ่มทักษะในการเขียนขั้นสูงให้เด็กได้ อยากฝากไปให้เพิ่มในส่วนนี้”
 ครูปาดแนะนำว่า “การสอนตามจินตนาการนักเรียนต้องได้สุนทรียะทางภาษา สุนทรียสัมผัสให้เกิด
 ความงาม ทำอย่างไรจะสอนให้นักเรียนใช้ความงามทางภาษา มาเขียนเรื่องตามจินตนาการ แต่ก็ได้
 แยกแยะว่าอะไรคือเรื่องจริง อะไรคือเรื่องสมมติ ครูตั้งเป้าหมายให้เด็กสามารถเขียนเรื่องตาม
 จินตนาการ โดยที่นักเรียนสามารถเขียนได้โดยอิสระ สามารถคิดได้โดยที่ได้มีการวางแผนมาก่อน ทุก
 คนสามารถสร้างตัวละครขึ้นมาได้ โดยไม่ต้องสนใจว่ามีจริงหรือไม่ นี่คือสิ่งที่ครูปุกนำมาใช้เลย ให้
 นักเรียนทำเลย นักเรียนทุกคนอยากมีฮีโร่ของตนเอง

ตอนที่ 3 นำแผนการสอน ที่ได้จากคำแนะนำใน workshop มาปรับเป็นแผนการสอนของตนเองและนำไป สอนจริง

เมื่อกลับจาก Workshop ครูปุกให้ลองฝึกเรื่องนี้ดู แม้ว่า “การเขียนตามจินตนาการ” จะเรียนไป
 แล้ว ครูก็กลับไปพิจารณาคำแนะนำของเพื่อนครูและผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับแผนการสอนว่านักเรียนของเราจะ
 ทำได้แค่ไหน ซึ่งในช่วงที่กลับมาคุณครูก็เป็นช่วงที่คุณครูเริ่มสอนตามมาตรฐานตัวชี้วัด เนื้อหาใกล้จะจบแล้ว
 จึงนำมาแทรกในเดือนกุมภาพันธ์สัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง

ตอนที่ 3 นำแผนการสอน ที่ได้จากคำแนะนำใน workshop มาปรับเป็นแผนการสอนของตนเอง และนำไปสอนจริง

โดยครูออกแบบแผนการสอน 4 ชั่วโมง อย่างที่บอกว่าทั้งพื้นฐานพฤติกรรมการเรียนรู้ของ นักเรียน ชั้น ป.4 ของครูปึกคือ มีเด็กทั้งหมด 21 คน ในจำนวนนี้เป็นเด็กพิเศษ 15 คน ความหมายของ “เด็กพิเศษ” ในที่นี้คือ สมารถสัน จดจ่อต่อการเรียนรู้ได้น้อย ครอบครัวยากจน อยู่กับตายาย การเรียนรู้ต่อเนื่อง ความพร้อม ในการแสวงหาความรู้ไม่เพียงพอต่อการพัฒนาการทางการเรียนรู้

การเขียนเรื่องตามจินตนาการ

สิ่งที่ครูจะตอบโจทย์ตรงนี้ได้ คือ ทำอย่างไรจะให้นักเรียนมีคลังคำศัพท์ เพราะปัญหานักเรียนเขียนไม่ได้ มาจากการมีคลังคำศัพท์น้อย จึงไม่สามารถเขียนคำที่สละสลวยหรือแปลกใหม่ได้นอกจากคำที่ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ครูจึงมาวางแผนการเรียนรู้ใน 4 ชั่วโมงอย่างไร จึงนำคำแนะนำของ ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ว่า น่าจะลองนำคำอุปมาอุปไมย คำไวพจน์ มาใช้ จะช่วยให้นักเรียนมีคลังคำศัพท์เพิ่มขึ้นได้

ครูปึกจึงเลือกนำคำไวพจน์มาใช้กับแผนการสอน 4 ชั่วโมง โดยแต่ละชั่วโมงก็ใช้การสอน 5 ขั้นตอนตาม BBL คือ

การสอนชั่วโมงแรก ขั้นที่ 1 อุ่นเครื่อง(Warm up) กิจกรรม Brain Gym ที่ใช้เวลาประมาณ 5 นาที เปลี่ยนจากเพลง “กรรโก ไข่ ผ้าไหม” ที่ไม่มีจินตนาการ เปลี่ยนเป็นเพลง “ฉันทคือเมฆ” ซึ่งเนื้อเพลงมีคำว่า “นภา” ซึ่งแปลว่าท้องฟ้า และมีการจินตนาการของเด็กไปด้วย คือเปลี่ยนมาเป็นเพลงนี้และให้นักเรียนทำท่าทางประกอบ นักเรียนก็สนุกสนาน เพื่อกระตุ้นการเรียนรู้และเตรียมความพร้อมรับความรู้ใหม่

ขั้นที่ 2 นำเสนอความรู้ (Present) ครูนำเสนอสื่อภาพยนตร์เรื่อง แฮร์รี่พ็อตเตอร์ บางตอนที่เป็นเรื่องแปลกใหม่ นักเรียนยังไม่เคยเห็นมาก่อน มาให้นักเรียนดู และถามนักเรียนโดยใช้ชุดคำถาม เช่น “นักเรียนเห็นอะไรบ้างจากเรื่องนี้” นักเรียนก็ตอบตัวละคนที่เห็น ครูถามต่อ “นักเรียนเคยเห็นอะไรบ้างที่มีอยู่ในชีวิตจริง” นักเรียนตอบว่าไม่มีอยู่จริง ครูจึงโยนไปสู่วรรณคดีไทยเรื่องสุนทรภู่ “นักเรียนเคยอ่านหรือดูวรรณคดีไทยเรื่อง พระอภัยมณีไหม” นักเรียนตอบว่าเคย “ใครเป็นคนแต่งเรื่องพระอภัยมณี” นักเรียนตอบว่าสุนทรภู่ “มีอะไรบ้างที่ไม่มีในชีวิตจริง” นักเรียนตอบว่า นางเงือก นางยักษ์ ม้านิลมังกร มีนักเรียนคนหนึ่ง(ครูไม่ได้คาดเดามาก่อน) คือ ด.ช.เอ(นามสมมติ) ซึ่งเป็นเด็กพิเศษ บอกว่า “เคยเห็นนางเงือก เคยเห็นที่หาดทราย” ครูถามย้ำว่า “ทำไมนักเรียนมั่นใจว่าเป็นนางเงือก” ด.ช.เอ(นามสมมติ) ตอบว่า เห็นเป็นกระดุกของนางเงือก ที่มั่นใจว่าเป็นกระดุกของนางเงือกเพราะ “พ่อบอก” มาถึงตอนนี้ครูปึกไม่ได้โต้แย้ง แต่ใช้การยกตัวอย่าง “ไดโนเสาร์” ให้นักเรียนฟังนักเรียนมั่นใจว่าไดโนเสาร์มีจริงเพราะมีการพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์อย่างชัดเจนแล้วจนมั่นใจว่ามีจริงและมีเรื่องราวย้อนไปว่าเป็นสัตว์ที่สูญพันธุ์และมีอยู่ตามพิพิธภัณฑ์ต่าง ๆ

ครูปึกใช้โอกาสนี้ใช้คำถามซ้อนและเชื่อมความรู้เดิมของนักเรียน จากบทเรียนที่เราเคยเรียนเรื่อง “ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น” ข้อความจริงคือความจริงล้วนๆ สามารถพิสูจน์ได้ว่าเป็นจริง ข้อคิดเห็นคือความรู้สึกนึกคิดของใครคนใดคนหนึ่ง โดยไม่มีการพิสูจน์ จึงเป็นแค่ความคิดเห็น เด็กชายเอ(นามสมมติ) จึงเข้าใจได้ว่าสิ่งที่พ่อบอกนั้นเป็นความคิดเห็น ครูจึงได้อธิบายการเขียนเรื่องตามจินตนาการที่นักเรียนแต่ละคนสามารถที่จะเขียนตามจินตนาการได้จากประสบการณ์ของตนเอง

จินตนาการ เป็นภาพวาดที่เกิดขึ้นในใจ การเขียนเรื่องจากจินตนาการเป็นการถ่ายทอดภาพวาด ความรู้สึก นึกคิด ออกมาเป็นภาษาเขียนที่สละสลวย สร้างสรรค์งานเขียนโดยการจัดลำดับความคิด เรียบเรียงประโยค แล้วถ่ายทอด ออกมาเป็นตัวอักษร เรื่องที่เขียนตามจินตนาการ เช่น นิทาน

เมื่อครูสรุปกับนักเรียนให้เข้าใจและสามารถแยก “ข้อเท็จจริง” และ “ข้อคิดเห็น” ได้แล้ว จึงนำสู่ขั้นที่ 3 ของการเขียนเรื่องตามจินตนาการ คือ ลงมือเรียนรู้ ผึกทำ และฝึกใน (Learning-Practice) โดยให้นักเรียนไปหาคำศัพท์ ซึ่งครูพยายามให้นักเรียนหาคำศัพท์ในการเขียนเรื่องของตัวเองด้วยตนเอง โดยให้นักเรียนสำรวจบริเวณโรงเรียนโดยรอบ พร้อมให้นักเรียนหาคำศัพท์ ที่ได้จากสิ่งที่นักเรียนสนใจคนละ 15 คำ เมื่อได้ครบแล้ว รวบรวมคำมาติดบนกระดานแม่เหล็ก จากนั้นให้นักเรียนพิจารณา เพื่อจะหาคำที่นักเรียนสำรวจว่าคำไหนบ้างที่ซ้ำกัน และคำไหนที่เป็นคำพ้องความหมายโดยให้นักเรียนช่วยกันคัดคำช่วยกันทั้งห้อง และ ชัดเส้นใต้คำที่สำรวจมาซ้ำกัน เขียนคำทั้งหมดลงในกระดาษชาร์ท (นักเรียนได้คำมาเยอะมาก) ครูและนักเรียนทบทวนความรู้เดิม เรื่อง คำพ้องความหมาย (คำไวพจน์) คือคำที่เขียนไม่เหมือนกัน อ่านไม่เหมือนกัน แต่ความหมายเหมือนกัน นักเรียนสามารถนำคำเหล่านี้ ไปใช้ในการเขียนเรื่องตามจินตนาการได้ ทำให้คำสละสลวย เกิดความงามทางภาษา และให้นักเรียนนำคำที่สำรวจได้มาแต่งประโยคคนละ 10 ประโยค เขียนลงในสมุด ในขั้นที่ 4 การสรุปความรู้ (Summary) ครูสังเกตการทำงานของนักเรียน พร้อมทั้งสอบถามที่มาของการหาคำที่สำรวจ ให้นักเรียนอธิบายความหมายของคำ และอธิบายถึงความเข้าใจที่จะนำคำเหล่านี้มาเขียนเรื่องตามจินตนาการ

จากนั้นมาสู่ขั้นที่ 5 ประยุกต์ใช้ความรู้ (Apply) ครูให้นักเรียนทำชิ้นงาน GO (Geographic Organizer) window 8 บาน โดยนำคำที่สำรวจมาแต่งประโยค วาดภาพประกอบ จัดทำหนังสือเล่มเล็กไว้ในมุมรักการอ่าน

การวัดผลของชั่วโมงแรกนี้ ครูใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงาน และ แบบกรอกคะแนน Rubik ซึ่งได้คำแนะนำว่า จริง ๆ แล้วการเขียนเรื่องตามจินตนาการ ถ้าเอาแบบกรอกคะแนน Rubik มาใช้จะได้ผลไม่ชัดเจน กำหนดค่าไม่ได้ แต่เนื่องจากบางอย่างเช่นการเขียนคำผิด-ถูก หรือการเขียนคำให้ถูกต้องตามหัวข้อ ซึ่งครูก็ยังใช้อยู่ จึงยังคงใช้แบบกรอกคะแนน Rubik ไว้อยู่

ชั่วโมงที่ 2 : การเขียนเรื่องตามจินตนาการ (11 กุมภาพันธ์ 2564)

คาบเรียนที่ 2 ใช้การสอน BBL 5 ขั้นตอนเหมือนเดิม ใช้เพลงเดิม แต่ให้นักออกท่าทางประกอบด้วยตัวเอง (ให้นักเรียนจินตนาการเอง) และนำเสนอความรู้เรื่องของ **คำไวพจน์** ซึ่งครูก็บอกว่า ก่อนจะเขียนเรื่องนี้ เนื้อหาก็ยังนำเข้าสู่จินตนาการอยู่ ดังนั้นการนำเข้าสู่บทเรียน จะนำอย่างไรให้เด็กได้อยากทราบว่าครูจะสอนอะไร อยากทราบว่าครูจะให้ทำอะไร การแนะนำเสนอในคาบที่ 2 ครูจะคุยกับนักเรียนเรื่องความชื่นชอบในตัวละคนที่นักเรียนชอบ เพื่อนักเรียนเกิดแรงบันดาลใจที่จะเขียนเรื่องเกี่ยวกับความสามารถของบุคคลที่ชื่นชอบ การเขียนตามจินตนาการจึงเป็นเรื่องที่นักเรียนทุกคนสามารถเขียนได้ตามความคิดของนักเรียนเอง เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้คำที่หลากหลายในการนำไปใช้ในการเขียนเรื่อง และทำให้ได้ใช้ภาษาที่มีความสละสลวยเพิ่มขึ้น ครูให้นักเรียนดูตัวอย่างคำที่อ่านไม่เหมือนกัน เขียนไม่เหมือนกัน แต่มีความหมายเหมือนกัน เพื่อสามารถนำไปเขียนเรื่องได้อย่างเหมาะสม คือ คำไวพจน์ ในขั้นตอนนี้ ครูก็นำกระดานคำศัพท์ของนักเรียนในชั่วโมงแรกมาตั้งให้นักเรียนได้ทบทวนด้วย

ในขั้นที่ 3 ลงมือเรียนรู้ ผึกทำ และฝึกฝน (Learning-Practice) ครูแบ่งกลุ่มนักเรียน 4 กลุ่ม เพื่อทำงานกลุ่ม โดยนักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกคำที่นักเรียนคิดว่าเป็นคำไวพจน์ ในแผ่นชาร์ตคำที่นักเรียนสำรวจ มา รวมรวมไว้ และนำคำไวพจน์ที่ต้องการหาคำที่มีความหมายเหมือนกันอย่างน้อยสองคำ โดยไม่ซ้ำกัน พร้อมวาดภาพประกอบลงบนกระดาษที่ครูแจกให้ เมื่อแต่ละกลุ่มสำรวจและค้นหาความหมาย จากห้องสมุดหรือห้องปฏิบัติการทางคอมพิวเตอร์ (นักเรียนได้ใช้ทักษะในการสืบค้น) เสร็จแล้วแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนนำเสนอหน้าชั้นเรียน ครูและนักเรียนช่วยกันรวบรวมคำไวพจน์ที่ได้ทุกกลุ่มลงบนแผ่นชาร์ตแผ่นเดียวกัน เพื่อทบทวนความหมายของคำไวพจน์ เป็นคำศัพท์ที่ได้ในชั่วโมงที่ 2 เป็นคำไวพจน์

ขั้นที่ 4 สรุปความรู้ (Summary) ครูและนักเรียน แลกเปลี่ยนความคิดร่วมกันเกี่ยวกับคำที่นักเรียนสำรวจมาเกี่ยวกับคำไวพจน์ นักเรียนสามารถตอบได้ว่า คำไวพจน์มักเจอในงานเขียนประเภทใดบ้าง เพราะอะไร และให้นักเรียนนำเสนอผลงาน/ชิ้นงานของตนเองหน้าชั้นเรียน โดยส่งตัวแทนกลุ่มละ 1 คน

ขั้นที่ 5 ประยุกต์ใช้ความรู้ (Apply) ครูให้นักเรียนรวบรวมคำไวพจน์ที่ได้จากการค้นหาของเพื่อน เขียนลงในสมุดคำไวพจน์ของตนเองในรูปแบบ Go (Geographic Organizer) window 2 บาน เพื่อเก็บไว้ใช้ในชั่วโมงถัดไป

คาบเรียนที่ 3 คุณครูจะเริ่มให้ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ โดยกระบวนการใช้ BBL 5 ขั้นตอนเช่นเดิม โดยในขั้นที่ 2 นำเสนอความรู้ ครูพานักเรียนไปเรียนรู้นอกห้องเรียน โดยครั้งแหล่งเรียนรู้คือสวนยางพารา ที่อยู่ไม่ไกลจากโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนได้หลังสารโดปามีน ให้นักเรียนได้สัมผัสกับธรรมชาติ ได้เห็นท้องฟ้า สายลม แสงแดด และนักเรียนก็มีคำศัพท์ที่ได้รวบรวมไว้ในคาบเรียนที่ 2 นำไปด้วย ครูก็ให้นักเรียนไปยืนอยู่กับครูแล้หลังมองไปบนท้องฟ้า แล้วให้นักเรียนตอบชุดคำถามเพื่อเชื่อมโยงเข้าสู่การเขียนเรื่องตามจินตนาการ เช่น “นักเรียนมองเห็นอะไรบนท้องฟ้า ครูชี้ไปที่ก้อนเมฆแล้วถามว่านักเรียนเห็นก้อนเมฆเป็นรูปร่างเหมือนอะไร แต่ละคนก็ตอบไม่เหมือนกัน มีทั้ง ดอกไม้ มังกร กระต่ายฯ ตามจินตนาการของตน “คิดว่าเพราะอะไรนักเรียนจึงเห็นแตกต่างกัน” นักเรียนตอบว่า แล้วแต่ความคิดของแต่ละคนจะจินตนาการ ครูจึงเชื่อมโยงเข้าสู่การเรียนรู้ว่า นำมาหมายความว่าทุกคนสามารถคิดและจินตนาการสิ่งที่เห็นได้ไม่เหมือนกัน เพราะเกิดจากความคิดของตัวเองใช่หรือไม่ นักเรียนตอบรับว่าใช่ เขาคิดไม่เหมือนเพื่อนเพราะเขามีจินตนาการของเขาเอง

ครูจึงเชื่อมโยงไปสู่ขั้นที่ 2 คือให้นักเรียนนำคำไวพจน์ที่เราหาได้ในคาบที่ 2 มาใช้ในการเขียนเรื่องตามจินตนาการในคาบนี้ ผ่านเรื่องของตัวเอง จากนั้นจึงไปสู่ขั้นที่ 3 การลงมือปฏิบัติ อย่างไรก็ตามครูเห็นว่าเด็ก ป.4 ยังมีคลังคำศัพท์น้อยอยู่ ดังนั้นเมื่อเขาเขียน ก็มีเหตุการณ์ที่ครูเกิดความภูมิใจคือ เมื่อนักเรียนลงมือเขียน ซึ่งครูก็สังเกตการณ์คอยดูอยู่ใกล้ ๆ ซึ่งก็นักเรียนก็แยกย้ายกันหาเขียนของตนเอง บ้างนั่งเป็นกลุ่ม บ้างนั่งคนเดียว ตามความถนัด

แล้วมีนักเรียนคนหนึ่งพูดขึ้นมาว่า “ฉันเดินเข้าไปในพงพี ฉันเห็นพยัคฆ์ และฉันเห็นนาค” มีเพื่อนอีกคนถามว่า “อะไรคือพยัคฆ์ อะไรคือพงพี” นักเรียนคนนั้นก็ตอบได้ แสดงว่าเขาเริ่มได้คำศัพท์ที่ยกระดับอีกขึ้นเป็นคำไวพจน์ ก่อนหน้านั้นเขาคงบอกว่า “ฉันเดินเข้าไปในป่าแล้วเจอเสือ” แต่ตอนนี้เขาก็เปลี่ยนจาก คำว่า

“ปา” มาเป็น “พงพี” คำว่า “เสือ” ก็เป็น “พยัคฆ์” คำว่า “ท้องฟ้า” ก็เป็น “นภา” นี่คือหลักฐานที่ตอบ โจทย์ครูได้ว่านักเรียนเริ่มมีคลังคำศัพท์มากขึ้น คุณครูจึงปล่อยให้เขียนตามจินตนาการจนจบ

ขั้นที่ 4 สรุปความรู้ (Summary) เมื่อเขียนเสร็จนักเรียนก็นำมาให้ครูดูว่าที่เขียนนั้นถูกต้องหรือไม่ แต่ สิ่งหนึ่งที่นักเรียนยังเชื่อมโยงคำไม่สละสลวย ก็คือการเชื่อมคำ การใช้บริบทของคำยังไม่สละสลวย แต่ครูก็ พอใจระดับหนึ่งที่นักเรียนสามารถใช้คำที่นอกเหนือจากคำที่เขาใช้ในชีวิตประจำวันเอามาใช้ เมื่อจบคาบนี้ ครู ให้นักเรียนนำผลงานไปติดไว้บนกระดาน และสนทนากับนักเรียนว่า “นักเรียนคิดว่า การเขียนตาม จินตนาการยากหรือง่าย” นักเรียนตอบว่า “ง่าย” ซึ่งแม้กระทั่ง ด.ช.บี (นามสมมติ) ซึ่งเป็นเด็กพิเศษอีกคน หนึ่ง ซึ่งมีพฤติกรรมเรียนช้ากว่าเพื่อน ไม่มีความมั่นใจในตนเอง แต่ก็สามารถเขียนเรียงเรียงออกมาได้ แม้จะ ไม่ค่อยถูก แต่พอครูมาลองอ่านให้ดูและให้เขาอ่านตามที่เขียน คำที่เขียนไม่ถูกครูก็ช่วยแก้ไข นี่คือสิ่งที่ครูทำ เพื่อสะท้อนการเขียนของนักเรียน

เมื่อเอาผลงานมาติดที่ห้องแล้วถามนักเรียน “นักเรียนคิดว่าการเขียนตามจินตนาการ เป็นการเขียน แบบไหน” นักเรียนก็ตอบว่า เป็นการเขียนโดยใช้ความคิดของตนเอง จากประสบการณ์ การนำสิ่งที่เคยเห็น แล้วมาสร้างขึ้นใหม่ หรือสิ่งที่คิดขึ้นมา เรียบเรียงเป็นตัวหนังสือ เมื่อเสร็จแล้ว ในขั้นที่ 5 ประยุกต์ใช้ความรู้ (Apply) คุณครูก็ให้นักเรียนทำ GO ให้นักเรียนทำนิทานหน้าเดียวจากการเขียนเรื่องตามจินตนาการ วาด ภาพประกอบ เพื่อจัดนิทรรศการ และนำไปช่วงให้น้องอนุบาลฟัง ในช่วงกิจกรรม “พี่เล่า...น้องฟัง”

คาบเรียนที่ 4 เป็นชั่วโมงที่ต้องสะท้อนผลงานของตนเอง โดยครูได้นำผลงานของนักเรียนทั้ง 21 คน มาแสดงนิทรรศการในห้องเรียน ครูภูมิใจมากที่ ด.ช.เอ(นามสมมติ) ซึ่งเป็นเด็กพิเศษ และไม่ชอบเขียนเลย เพราะเขียนไม่ค่อยได้ แต่สามารถทำชิ้นงานออกมาได้จนจบ และได้คำศัพท์ที่เป็นคำไวพจน์ 5-6 คำในเนื้อเรื่อง ที่เขาเขียน และสามารถบอกความหมายของคำแก่ครูและเพื่อน ๆ ได้ ดังนั้นสิ่งที่ ด.ช.เอ(นามสมมติ) ได้คำศัพท์ ที่เพิ่มขึ้นในคลังคำศัพท์ของเขา

ในชั่วโมงนี้คุณครูก็สอน BBL 5 ขั้นตอนเช่นเดิม แต่สิ่งที่เน้นเพิ่มขึ้นมาคือ ขั้นเรียนรู้ ผักผ่อน และปฏิบัติ คือการให้นักเรียนได้สะท้อนผลงานตนเอง ให้เพื่อนสะท้อน เรียกว่า “สะท้อน...มองผลงาน” ทุกคนก็ออกมา นำเสนอผลงานของตัวเอง เพื่อสะท้อนว่า “นักเรียนรู้สึกอย่างไรกับชิ้นงาน” สิ่งที่ได้จากงานเขียนคืออะไร” สิ่ง ที่ภาคภูมิใจคืออะไร” และเพื่อนลองสะท้อนวิจารณ์งานเพื่อนว่าเป็นอย่างไร การสะท้อนส่วนมากก็บอกว่า มี ความสุข และเขาจะไปเขียนที่นา ที่ป่าข้างบ้าน หรือที่อื่น ๆ ที่เขาต้องการ ซึ่งนักเรียนแสดงความอยากรจะเขียน ขึ้นมา เมื่อนักเรียนเขียนเสร็จแล้ว สุดท้ายในขั้นที่ 5 ประยุกต์ใช้ความรู้ (Apply) คุณครูให้นักเรียนนำชิ้นงาน ทำนิทานเพื่อใช้ในการอ่านนิทานเพื่อน้อง หรือใช้ในการปรับใช้การเขียนนิทาน ผ่าน E-book ในวิชา คอมพิวเตอร์ได้ ซึ่งจะทำให้มีนิทานเพื่อการอ่านที่หลากหลาย โดยจะมีนิทานในมุมอ่านของเราถึง 21 ชิ้นงาน

จากการนำแผนการสอนที่ได้จากคำแนะนำใน workshop มาปรับเป็นแผนการสอนของตนเองและ นำไปสอนจริง ครูปักใจคิดว่า การสอนการเขียนตามจินตนาการ ทำให้เด็กได้รับการเรียนรู้ที่มีประสบการณ์ขึ้น ได้คำไวพจน์มากขึ้น มีคลังคำศัพท์เพิ่มขึ้น

ดังตัวอย่าง (คลิป) ด.ช.เอ (นามสมมติ) สะท้อนผลการเรียนของตนเองจากการเขียนตามจินตนาการ เรื่อง ผจญภัยในป่า ว่า

“เช้าวันหนึ่ง ฉันเข้าไปในป่าดงพงพี เพื่อไปเดินเล่น พอเดินไปสักพักฉันก็เห็น**มาลี**มากมาย มีสีแดง สีชมพู สีส้ม สีเหลือง มากมาย และก็เห็นบ่อน้ำ เมื่อเดินไปใกล้ ๆ ก็เห็น**อุบล**เพียงดอกเดียวเท่านั้น และเห็น**มัจฉา**มากมายแหวกว่ายไปมา ใกล้ ๆ นั้นมี**คาวิ**หนึ่งฝูงเกาะเล็มหญ้าอยู่ ฉันก็มองขึ้นไปบน**เวหา** ก็เห็น**วิหค**วาโยโบกพัดแรงมาก..”

“...ผมดีใจมากเพราะได้รู้เพราะได้รู้เรื่องคำศัพท์ ได้อามาแต่งเรื่องราวเป็นของตนเองได้..”

เพื่อนคนหนึ่งสะท้อนผลงานของ ด.ช.เอ (นามสมมติ) ว่า ได้เห็น ด.ช.เอ (นามสมมติ) แต่งเรื่องขึ้นมาแล้วได้มาเล่าให้เพื่อน ๆ ฟัง รู้สึกสนุก ได้เห็นคำหลายสิ่งหลายอย่างที่ต่างไปจากเพื่อนที่แต่งมา แล้วได้เห็น ด.ช.เอ (นามสมมติ) เขียนคำไวพจน์แทนคำที่ใช้ในคำพูดของเราในปัจจุบัน คือ ดอกบัว ก็ใช้คำว่า อุบล เห็นนกก็ใช้คำว่า วิหค ใช้คำสละสลวยขึ้น เนื้อหาน่าอ่าน เพราะได้ใช้คำไวพจน์มาแต่งเรื่องและใช้คำได้ถูกกับเรื่อง เราได้รู้เกี่ยวกับคำไวพจน์ที่ ด.ช.เอ (นามสมมติ) ได้เข้ามาแต่งประโยคตามจินตนาการได้ คิดสร้างสรรค์ดี

ส่วนตัวผมก็ได้รู้ว่า การเขียนเรื่องตามจินตนาการ ใช้ความคิดของตัวเอง ทุกคนสามารถเขียนได้

จากการที่ ด.ช.เอ (นามสมมติ) เขียน จะเห็นว่าใช้คำไวพจน์หลายคำมาก มีทั้ง พงพี คาวิ ปทุม เวหา วาโย ฯลฯ และเมื่อถามกลับว่าคำเหล่านี้แปลว่าอะไร ด.ช.เอ (นามสมมติ) สามารถตอบได้ถูกต้อง ทำให้ครูรู้สึกว่าการเรียนรู้อย่างนี้ทำให้นักเรียนได้คำศัพท์จริง ๆ ต่างจากการสอนแบบเดิมในห้องเรียนที่เมื่อครูให้หาคำไวพจน์และหาความหมาย นักเรียนจะตอบไม่ได้ เช่น ดวงอาทิตย์ มีคำไวพจน์อะไรบ้าง หรือ ท้องฟ้า มีคำไวพจน์อะไรบ้าง แต่พอเปลี่ยนมาแบบนี้ที่เขาเขียนแทนคำที่เขาใช้ในชีวิตประจำวันนักเรียนสามารถเขียนได้ สิ่งนี้คือสิ่งที่ครูคิดว่านักเรียนได้เรียนรู้คำศัพท์เพิ่มขึ้นจริง ๆ และสามารถเขียนเรื่องตามจินตนาการได้ด้วย และเด็กได้สะท้อนผลงานของตนเองและผลงานของเพื่อนได้

นี่คือสิ่งที่ครูได้ทำการเรียนการสอนการเขียนเรื่องตามจินตนาการ

จากกรณีของ ด.ช.เอ (นามสมมติ) เมื่อเขียนแล้วคุณครูก็ช่วยดูคำถูกผิดและให้เขาเขียนเรื่องใหม่เพื่อให้ได้ชิ้นงานที่เขาจะเกิดความภาคภูมิใจ และนำมาจัดนิทรรศการได้ และมาเขียนเป็นกลุ่มก็ได้

จากการจัดการเรียนการสอนการเขียนตามจินตนาการของชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สิ่งที่คิดว่าครูได้ทำอะไรให้นักเรียนได้อะไร ก็คือ นักเรียนสามารถมีคลังคำศัพท์ ใช้คำได้สละสลวยมากขึ้น ถึงแม้ว่าวัย ป.4 อาจจะใช้คำเชื่อมประโยค ให้สละสลวยเรียงร้อยเป็นเรื่องราวได้ไม่มาก แต่นี่คือจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้ในการเขียน ซึ่งจะแก้ปัญหาการเขียนในระดับต่อไป หากเราฝึกฝนเป็นประจำ นักเรียนก็จะสามารถเขียนเรื่องอื่น ๆ ได้ ไม่ว่าจะเป็นการเขียนเรื่องตามจินตนาการ เขียนเรื่องจากภาพ เขียนเรียงความ เขียนจดหมาย หรืออื่น ๆ

“สมมติว่าเด็กมีความมั่นใจในตัวเองและกล้าที่จะเขียน ก็เชื่อว่านักเรียนจะทำชิ้นงานการเขียนได้ดีขึ้น และเด็กพิเศษที่เรียน ป.4 มีความมั่นใจในการทำชิ้นงานมากขึ้น เกิดทักษะในการเรียนรู้เรื่องของคำ และมี คำศัพท์ที่หลากหลายมากขึ้น”

สำหรับครู การสอนของครูฝึก Reflection ตัวเองคือ ยังใช้คำถามที่จุดประกายความคิดของนักเรียน ไม่ได้มาก ยังต้องการเรียนรู้อีกเยอะ และยังขาดสิ่งที่คุณครูปาดให้คำแนะนำไว้คือ “สอนอย่างไรให้เกิด สนทรียสัมผัสของภาษา หรือสิ่งที่อาจจะพูดออกมาไม่ได้แต่เขียนเป็นตัวหนังสือได้ ยังเป็นโจทย์ให้ครูต้อง พยายามหากิจกรรมให้เด็กทำเพื่อให้เกิดสนทรียสัมผัสต่อไปได้ เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้ว่า สิ่งที่จะนำออกมาซึ่ง ความงามของภาษา ผ่านการเขียนเรื่องราว ซึ่งนั่นน่าจะถึงขั้นการพรรณนา ดังนั้นในวันนี้ที่ครูฝึกได้ทดลองทำ แผน 4 ชั่วโมงมาลองทำดูเพื่อที่จะนำไปใช้ในปหน้า จึงขอนำผลการทดลองของแผนมาขอคำแนะนำจาก ผู้ทรงคุณวุฒิและเพื่อนครูในวง PLC Online ครั้งนี้ ว่ายังมีสิ่งใดที่จะสามารถสอดแทรกเข้าไปเพื่อให้เด็กได้ เรียนรู้และใช้ความงามทางภาษาได้กระจ่างแจ้งมากขึ้น ครูจะนำไปปรับปรุงเพื่อใช้สอนในเทอมหน้า

สิ่งที่ต้องการเพิ่มเติมจาก วง Online PLC Coaching ในครั้งนี้คือ

- การสอนที่ใช้คำถามกระตุ้นความคิดเด็ก
- การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่让孩子เป็นเจ้าของโจทย์ อย่างแท้จริง
- 3.การทำให้ชั้นเรียนเกิด Visible Learning & Teaching

ขอขอบคุณค่ะ

Q&A แลกเปลี่ยน เติมเต็ม

FA คุณรัตนาและคุณวลีรัตน์
ขอบคุณเรื่องเล่าของครูฝึกก็ ซึ่งตอน
อ่านพวกเราก็มีความสุขมาก และชื่นชม
ที่คุณครูได้นำคำแนะนำและความรู้ที่
ได้รับจากวง PLC Online และ
Workshop ไปใช้ และได้ผลงานออกมา
อย่างยอดเยี่ยม และเพิ่งรู้ว่า ด.ช.เอ
(นามสมมติ) เป็นเด็กพิเศษ และ
น่าสนใจว่า ทำไมการเข้าร่วม
workshop แล้วถูกเติมเต็มจากเพื่อนครูและผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นส่วนสำคัญที่ช่วยทำให้ห้องเรียนเกิดเปลี่ยนแปลง
ได้จริง

Q&A แลกเปลี่ยน เติมเต็ม

ประเด็นการแลกเปลี่ยน เติมเต็ม

1. จากเรื่องเล่าเห็นนักเรียนเกิด Visible Learning ช่วงไหน อย่างไรบ้าง และมีข้อใดที่โดดเด่น โดยมีประเด็นพ่วงมอม คือ นักเรียนมีเป้าหมายในการเรียนรู้เป็นของตนเอง เห็นผลการเรียนรู้ของตนเอง เห็นพฤติกรรมกำรเรียนรู้ของตนเอง และสามารถพัฒนำวิธีการเรียนรู้ของตนเองได้
2. ครูมีบทบาทอย่างไรในการทำให้นักเรียนเกิด Visible Learning

ครูยะ-สุริยะ สมพร โรงเรียนบ้านตะเคียนราม ร่วมสะท้อนว่า ความน่าสนใจอยู่ในช่วงหลังตอนที่คุณครูเริ่มประเมิน Recheck การเรียนรู้ของนักเรียน โดยให้เด็กเริ่มทำกิจกรรม สิ่งที่เห็นในคำถามข้อ1 ครูปักก็ทำให้นักเรียนเกิด Visible Learning ตรงไหน ก็เป็นตรงที่การไม่ทิ้งเด็กไว้ข้างหลัง ห้องเรียนของครูปักก็มีเด็กพิเศษถึง 15 คน จึงเป็นเรื่องยากและท้าทายมาก ที่คุณครูจะพยายามให้ความสำคัญกับเด็กกลุ่มนี้ เพราะกระบวนการเรียนรู้ของเขาไม่สามารถจบได้ในการเรียนครั้งเดียว พอมาเห็นแผนการสอน 5 ขั้นตอน ที่เมื่อสอนไปแล้วหนึ่งคาบ ในคาบต่อไปก็เอามาวนซ้ำอีก การทำซ้ำ ๆ หลาย ๆ รอบ อย่างไรเสียคุณครูก็ต้องเห็นพัฒนาการของเด็กแต่ละคน การเรียนรู้ของเด็กแต่ละคนก็จะไ้ระดับขึ้นไป ครูสุริยะยกตัวอย่างเทียบเคียงการสอนเด็กพิเศษที่โรงเรียนตะเคียนราม โดยเคสนี้เป็นเด็ก LD แบบที่เขาจะไม่คุยกับใครเลย จะคุยเฉพาะกับคนที่เขาไว้ใจ ซึ่งในโรงเรียนมีแค่ 3 คนที่เขาคุยด้วยคือ พี่กับน้องของเขาเท่านั้น

วันนั้นผมเข้าไปสอนแทน และให้นักเรียนเขียนเรื่องแล้วมาแลกเปลี่ยนกับเพื่อน ซึ่งเขาก็เขียนแต่เขาก็ไม่แลกเปลี่ยนกับเพื่อน ครูจึงจัดกลุ่มโดยให้เพื่อนที่เก่งมาช่วยเขา แล้วให้เขามานำเสนอ กระบวนการที่ทำให้เขากล้าที่จะพูดคือ กำลังใจ การสัมผัส การเติมเต็มจากครูและจากเพื่อน

สิ่งที่เห็นวันนี้ของครูปักก็คือ การเอาใจใส่และเห็นความสำคัญของนักเรียน รวมถึงเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ อย่างการให้ ด.ช.เอ (นามสมมติ) มานำเสนอ เชื่อว่าเขาจะหัวใจพองโตมาก และการให้เพื่อนมาเติมเต็มมาสะท้อนว่าเขาทำได้ดียังไง ซึ่งเด็กที่สะท้อนก็สะท้อนได้ชัดมาก จนรู้สึกว่ ด.ช.เอ (นามสมมติ) ทำอะไรไปบ้างเห็นการเรียนรู้ของเพื่อน

ขอชื่นชมครูปักที่สามารถทำให้เป็น Visible Learning ในการเรียนการสอนได้ชัดเจนมาก ๆ ครับ

ครูบุ-ศุภากร อ่อนลา โรงเรียนบ้านตะเคียนราม ร่วมสะท้อน โดยชี้ประเด็นน่าสนใจ คือ ครูปักก็มีโจทย์ใหม่ “ห้องเรียนอึดอัด” เพราะเมื่อไหร่ก็ตามที่นักเรียนมาที่ห้องเรียนแล้วรู้สึกอึดอัดก็คือนรกสำหรับเด็กเหมือนกับครูบุเลยว่ ทุก ๆ วันที่นักเรียนมาโรงเรียนเราอยากให้เขายิ้ม มีความสุขในการเรียน โรงเรียนบ้านตะเคียนรามจึงพยายามที่จะเป็น happy school เพราะเมื่อไหร่ที่นักเรียนมีความสุขทำอะไรก็จะสุขไปหมด

กรณีครูปักก็ จุดเด่นจริง ๆ คือการที่ครูปักได้เปลี่ยนวิธีการสอน จากการสอนแบบ passive ครูพูดอยู่หน้าชั้น ความรู้เยอะ เด็กจำไม่ได้หรอก แต่เมื่อไหร่ก็ตามที่ครูพาออกนอกห้องเรียน ได้เห็นสื่อจริง ท้องฟ้าจริง นักเรียนจะรู้สึกผ่อนคลาย ความอึดอัดก็จะเริ่มหายไป

จะเห็นว่าครูปู้ก็ทำหน้าที่เป็นครู Fa ที่คอยอำนวยความสะดวก ให้โอกาสกับทุก ๆ คน โดยเฉพาะมีเด็กพิเศษตั้ง 15 คนซึ่งไม่ธรรมดาเลย ห้องครูปู้มีแค่ 3 ก็ท้าทายอยู่แล้ว เจอครูปู้ก็มีตั้ง 15 คนยิ่งท้าทายมา และหากมีโอกาสจะขอเรียนรู้จากครูปู้ก็ ว่า 15 คนนี้เขาอยู่กันยังไงกับอีก 6 คนที่เหลือ อยู่ด้วยกันได้อย่างไร ห้องเรียนจึงจะเป็นห้องเรียนที่มีความสุข

แล้วเป็น Visible Learning ตรงไหน ครูปู้ให้ทั้ง 4 ข้อ คนที่อยู่ใน PLC วันนี้นั่งเห็นไม่ต่างกัน ว่าเป็นห้องเรียนที่มีคุณภาพมาก การที่สามารถให้เด็กอ่อน(เรียนอ่อน/เรียนรู้ช้า/เด็กพิเศษ)ออกไปพูดหน้าชั้นได้ คือแรงบันดาลใจ ทำให้มั่นใจในตัวเอง เป็นก้าวแรกของเด็กคนหนึ่งที่คุณครูปู้ก็ได้นับโอกาสให้กับ ด.ช.เอ (นามสมมติ) และมีเพื่อน ๆ คอยสนับสนุนและให้กำลังใจ เชื่อว่าเด็กคนนี้จะมีความสุขจากคาบเรียนนี้เป็นต้นไป

ขอเพิ่มเติมเรื่องการใช้คำถาม จากที่เห็นจากแผนการสอนของครูปู้ก็ถ้าจะตีความนี้ อย่างในขั้นที่ 2 แนะนำว่า การถามควรเริ่มไต่ระดับจากขั้นความจำก่อน คือ *ความจำ ความเข้าใจ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า สร้างสรรค์* ซึ่งจะช่วยฝึกทักษะการคิด และฝึกการถามของคุณครูด้วย ซึ่งคุณครูภาษาไทยของ รร. ตะเคียนรามก็มีปัญหาอย่างนี้เหมือนกัน คือถามย้อนไปย้อนมา คุณครูเองก็สับสนเหมือนกันในการถาม แต่ **ครูปู้ก็มีข้อดีคือข้อคำถามเก่งมาก** เพราะถามจนสามารถมาขมวดความรู้ไปด้วยกันได้ เพราะฉะนั้นถ้าคนที่ฝึกคำถามใหม่ ๆ ไม่ต้องกังวลว่าจะต้องไล่เรียงอย่างที่ครูปู้แนะนำ ถามไปเถอะ ถามไปเรื่อย ๆ เพราะถามคือสอน แต่ถ้าเมื่อไหร่ที่ครูหนึ่งเด็กจะไม่ได้รับการกระตุ้นคิด เพราะฉะนั้นครูต้องถามไปเรื่อย ๆ แต่ถ้าจะตีความนี้คือการถามให้ลึกขึ้น ๆ เช่น อาจจะมีถามย้อนกลับไปได้ว่า “ถ้าหนูเป็นพระอภัยมณี หนูจะเลือกใครระหว่างนางเงือกกับนางยักษ์” ฯลฯ ขอบอกว่าวันนี้ฟังเรื่องของครูปู้ก็เพลินมาก

Fa (คุณรัตนา) : ชอบจุดเดียวกันกับครูปู้ ตรงที่เพื่อน Reflection ด.ช.เอ (นามสมมติ) เป็นการ Empower กันอย่างเป็นธรรมชาติมาก สำ การที่เพื่อนมา empower และสะท้อนแบบนี้ ทำให้เด็กรู้สึกหัวใจพองโต และที่สำคัญคือ เวลาที่เด็กรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชั้นเรียน เขาจะรู้สึกว่าจะพร้อมที่จะเรียนรู้ และมีเพื่อนอยู่ข้าง ๆ มีตัวตน มีคุณค่า

ครูปู้ เสริมว่า รู้หรือไม่ว่า การที่ครู empower เด็กด้วยการกล่าวชื่นชม เป็นเรื่องปกติเป็นจิตวิทยาครู แต่ถ้าเด็กได้รับการยอมรับและคำชื่นชมจากเพื่อน เด็กชมกันเอง มันคือสิ่งที่ดีมากสำหรับเด็กคนนั้น หัวใจเขาจะพองฟู และที่สำคัญเราได้เห็นแล้วว่าห้องเรียนของครูปู้ก็ เป็น ห้องเรียนที่ไม่อึดอัดแล้ว” ครูปู้กล่าว

ครูเอ-ปัญชลีย์ ฉัตรอริวิชัย โรงเรียนบ้านปะทาย ร่วมสะท้อนคิดว่า ครูปู้ก็สามารถนำคำแนะนำจาก workshop มาแยกย่อยเป็นรายชั่วโมงได้ และออกแบบกิจกรรมได้สนุก มองเห็นภาพเด็ก ๆ มีความสุขในการเรียนรู้

คำถามข้อแรกที่ว่า เด็กเกิด visible learning ได้อย่างไรก็เห็นได้ตามลำดับเลย คือ เห็นเด็กมีเป้าหมายการเรียนรู้ที่ตัวเองจะต้องเขียนเรื่องตามจินตนาการได้ อย่างที่คุณครูชวนทำแต่ละขั้นแต่ละตอน ซึ่งปรากฏชัดมาก ตอนที่น้องเขามาเล่าและเพื่อนมาสะท้อนการเรียนรู้ของเพื่อนก่อนหน้าและหลังการทำกิจกรรม ว่าเพื่อนพัฒนาตัวเองขึ้นมาอย่างไร และสุดท้ายที่เขาได้เรื่องราวออกมาเมื่อทำงานสำเร็จ สามารถบอก

วิธีการทำงานของตนเองได้ และมองเห็นพฤติกรรมการเรียนรู้ของตนเองว่าไปทำอะไรบ้างจึงได้ค่าเหล่านี้มาใช้ในการเขียนเรื่องราวตามจินตนาการ

และเพื่อน ๆ ก็มองเห็นการเรียนรู้ของเขาย่างที่มีการสะท้อนไปแล้ว ในห้องนี้เด็กทุกคนถูก empower ไม่ใช่แค่ครู แต่เพื่อนกับเพื่อนก็ empower กันและกัน มีคุณค่าและมีพลังมากกว่าที่ครูเป็นฝ่าย empower ฝ่ายเดียว เกิดห้องเรียนที่ปลอดภัย นักเรียนมีความสุขที่จะคิดและพูดออกมา จนสามารถนำเสนอได้

อีกส่วนสำคัญที่เห็นคือ คุณครูมองเห็นกระบวนการสอนของตนเอง ในแต่ละชั่วโมง เมื่อผ่านไปในแต่ละชั่วโมงจะมีการปรับปรุงเพิ่มเติมแม้ว่าจะมีการวางแผนตามขั้นตอนไว้ก่อนหน้าแล้วก็ตาม ซึ่งมองเห็นได้ชัดในชั้นของการจัดการเรียนรู้ กับการประยุกต์ใช้ ได้ชัดเจน และได้เห็นว่าเด็กสามารถนำความรู้ต่าง ๆ ที่คุณครูค่อย ๆ วางให้เขาทีละขั้น ๆ เอามาประยุกต์ใช้สร้างเรื่องราวของตนเอง

ชื่นชมครูปู้กี้ที่สามารถเก็บเด็กตั้ง 15 คน ที่มีความแตกต่างกันมากในเรื่องความพิเศษ ตนเองกำลังจะสอนภาษาไทยคงต้องขอเรียนรู้เพิ่มเติมจากครูปู้กี้ต่อไปค่ะ

ครูบุศรา เจริญมสติ โรงเรียนเมืองคง(คงคาวิทยา) ร่วมสะท้อนคิดว่า เทคนิคการสร้างการเรียนรู้ให้กับเด็ก โดยบอกว่า มีประสบการณ์จัดการเรียนการสอนแบบเดียวกับครูปู้กี้ คือ มีเด็กพิเศษรวมอยู่ด้วยหลาย ๆ คน ที่นี้การจะให้เด็กพิเศษทั้งหมดมาเขียนเป็นเรียงความเรายังทำไม่ได้ เนื่องจากความสามารถของเด็กแต่ละคนไม่เหมือนกัน บางคน ก ข ค ง ก็ยังเข้าอยู่ จึงอยากจะถามว่า จะมีวิธีการใดบ้างจะทำให้เด็กได้นำเสนอสิ่งที่อยู่ในใจของเขาหรือสิ่งที่เขาคิดให้เขาได้สื่อออกมาตามความถนัดของเขา เช่น การวาดภาพ ฯลฯ

รศ.ดร.สุธีระ ประเสริฐสรรพ ผู้ทรงคุณวุฒิ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ กับครูเมืองคงว่า เด็กเขียนไม่ได้เพราะไม่ได้ฝึกการสื่อสารด้วยการเขียน แต่เขาสื่อสารด้วยคำพูดได้ เราอาจอัดเทปแล้วให้เขียนตามเทปก่อนเพื่อให้เขาเข้าใจว่าเขียนคือการสื่อสารในสิ่งที่เขาอยากพูดออกมา ตัวอย่างเหตุการณ์ที่ตอຍสะกิดครั้งหนึ่ง ผมพบว่าผู้ใหญ่กลุ่มหนึ่งเขียนไม่ได้ทั้ง ๆ ที่อ่านออก พูดได้ ใช้วิธีเขียนเรื่องใกล้ตัว เช่น ให้เล่ากิจวัตรประจำวันที่ทำวันนี้ จากนั้นให้เขียนเรื่องที่ไกลออกไปจนถึงอดีต ประวัติของตนเอง แล้วค่อยใช้จินตนาการเมื่อให้เขียนความคาดหวังในอนาคตเป็นลำดับต่อมา

ครูสุ-สุภาพร กฤตยากรนพวงศ์ โรงเรียนเพลินพัฒนา สะท้อนคิดชื่นชมการนำคำแนะนำไปออกแบบแผนการสอนของครูปู้กี้ ซึ่งแผนการสอนที่ออกมาสนุกมาก และในแผนการสอนจะพบว่า นักเรียนมีเป้าหมายว่าจินตนาการ คุณครูทำให้เห็นว่าจินตนาการคืออะไร และทำให้นักเรียนเห็นผลการเรียนรู้ของตนเองโดยการที่ในแต่ละขั้นของแผน ตรงขั้นประยุกต์ใช้ (Apply) จะมีบันได ถ้าแผนแรก(คาบที่ 1) จะเห็นว่า เด็กยังไม่เกิดจินตนาการ แต่แผนที่ 2 (คาบที่ 2) นักเรียนจะเริ่มวาดภาพประกอบ และนำคำมาแต่งประโยค แผนที่ 3 (คาบที่ 3) นักเรียนจะเริ่มรู้จักที่จะนำคำไวพจน์มาค้นหาร่วมกับเพื่อนและเขียนลงในสมุด เพื่อจะออกแบบเป็น

นิทาน และสุดท้ายเขาจะเข้าใจคำว่า “จินตนาการคืออะไร” เพราะมีนักเรียนสะท้อนคิดตอนท้ายว่า “ใช้ความคิดของตนเองคือจินตนาการ”

ครูสุจึงมองว่าครูปูกี้คงออกแบบคำว่า “จินตนาการ” ตั้งแต่ขั้นแรงบันดาลใจ ที่ให้เด็กเริ่มเข้าใจคำว่า จินตนาการ จากมีตัวอย่างให้ดู และออกไปสัมผัสข้างนอก (คือจากตัวเองขยายออกไป) สุดท้ายก็เอามาสะท้อนคิดร่วมกัน นักเรียนเห็นพฤติกรรมของตัวเอง และเห็นผลการเรียนรู้ผ่านตัวชิ้นงานที่เขาประยุกต์ขึ้น เขาจะประเมินได้ว่าเขาเห็นตัวเขาเองประมาณไหน (แต่ว่าเขายังเล็กมาก) และสามารถที่จะพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองอาจจะยังเห็นไม่ชัด แต่สุดท้ายของการเรียน นักเรียนเข้าใจคำว่า “จินตนาการคืออะไร” ครูสุคิดว่าตอนนี้น่าสนใจ

และสำหรับบทบาทของครู คำถามที่คุณครูใช้เป็นคำถามที่ ทำให้นักเรียนมีการแยกแยะ วิเคราะห์ คือเป็นลักษณะการทำที่ให้นักเรียนได้ขมวดความรู้ในแต่ละขั้นของตนเอง (ตามความเข้าใจของครูสุ) เห็นได้จากลักษณะคำถามที่ครูใช้ เช่น นักเรียนรู้สึกอย่างไรกับชิ้นงาน สิ่งที่ได้จากชิ้นงานคืออะไร นักเรียนมีความสุขจากการทำงานอย่างไรละ ล้วนเป็นคำถามที่ให้นักเรียนได้มองตัวเองในแต่ละครั้งที่ทำ

ครูป้อม-อรุณวรรณ ขาติวัฒน์ชัย โรงเรียนบ้านร่องสะอาด ร่วมสะท้อนคิดว่า เห็นตั้งแต่เริ่มต้นที่ครูปูกี้ก็สามารถเชื่อมโยงการสอนภาษาไทยให้ดูสนุกขึ้นมา และเชื่อมโยงให้เด็กเห็นความคิดสร้างสรรค์คืออะไร จินตนาการคืออะไร และทำให้เด็กเห็นเป้าหมาย

“ตอนแรกฟังตอนเริ่มต้นไม่สนุกแต่พอฟังไปถึงที่ว่าครูสามารถเชื่อมโยงคำไปให้เด็กเห็นความสำคัญของคำที่ตัวเองหามาได้ เลือกคำนั้นมา เพื่อเชื่อมโยงไปถึงคำไวพจน์ และอีกอันหนึ่งที่คุณครูสร้างโจทย์ยากและท้าทายสำหรับนักเรียน ที่จะนำคำไวพจน์หรืออะไรที่ให้เห็นความงามของภาษา ครูปูกี้สามารถดึงความงามของภาษาเพื่อให้เด็กได้เอามาเขียน ถ่ายทอด และมีความมั่นใจที่จะใช้ เพราะว่า ครูเปิดพื้นที่ปลอดภัยสำหรับเด็กมาตลอดตั้งแต่เริ่มต้น เด็กสามารถกล้าที่จะถ่ายทอดออกมา และทำให้เด็กเห็นความสำคัญของคำของตัวเอง

ขอบช่วงเริ่มต้น ที่ครูปูกี้ชวนคุยเรื่องนางเงือก ซึ่งสามารถโยงไปให้นักเรียนเข้าใจได้ว่าอะไรคือข้อเท็จจริง อะไรคือข้อคิดเห็น จากนั้นครูก็เชื่อมโยงไปเรื่องจินตนาการ และยังเห็นชัดเจนที่ครูชี้ให้ดูก่อนเมฆ ให้เด็กได้สะท้อนความคิดเห็นของแต่ละคนที่แตกต่างกันออกมาซึ่งไม่มีผิดถูกเพราะเห็นความคิดเห็นส่วนตัว ไม่จำเป็นต้องเหมือนของคนอื่น นักเรียนจึงกล้าที่จะทำงานชิ้นนี้ออกมาอย่างมั่นใจ พอมาถึงช่วง Reflection นักเรียนรู้จักชมกัน และรู้จักแนะนำกันด้วย แสดงว่าครูปูกี้ก็มีกระบวนการนี้เป็นประจำ เมื่อฟังจึงเริ่มสนุกขึ้นเรื่อย ๆ

“ตอนแรกพอฟังก็รู้สึกว่ามันจะเชื่อมโยงกันได้อย่างไร ปรากฏว่าครูปูกี้เชื่อมโยงได้โดยใช้คำไวพจน์ ซึ่งตอนนี้เราเห็นแล้วว่านักเรียนสามารถนำคำไวพจน์มาแทรกในเรื่องราวได้ แม้จะยังเป็นประโยคสั้น ๆ และยังไม่สละสลวยนัก แต่เมื่อฝึกต่อไปเรื่อย ๆ และคาดว่าในอนาคตอาจจะใช้คำอุปมาอุปไมยให้เด็กมาเรียนรู้เรียงร้อยเป็นภาษาที่สวยงามได้ สักวันหนึ่งเชื่อว่าครูปูกี้จะสามารถเชื่อมโยงและเป็นตัวอย่างให้กับครูคนอื่น ๆ ได้

ซึ่งทุกวันนี้เราใช้คำพื้น ๆ ที่เราใช้ในชีวิตประจำวัน ไม่มีการใช้คำไวยากรณ์ เด็กไม่ซาบซึ้งในวรรณคดีไทย ขอบคุนครูปักก็ทำให้เด็กมีความสุขในการเรียนภาษาไทย ขอบคุนมากค่ะ

ครูบุ-ศุภากร อ่อนลา โรงเรียนบ้านตะเคียนราม สะท้อนคิดเพิ่มเติมว่า จากการอ่านผลงาน ของ ด.ช.เอ (นามสมมติ) คิดว่า น้องไม่น่าจะเป็นเด็ก LD หรือเด็กพิเศษ ถ้าเทียบกับโรงเรียนบ้านตะเคียนราม ผลงานนี้จัดอยู่ในกลุ่มกลางถึง A+ ด้วยซ้ำ เพราะนักเรียน LD ที่บ้านตะเคียนราม สามารถสนทนาโต้ตอบได้ แต่ไม่สามารถจะสื่อสารได้อย่างนี้ จึงอยากถามครูปักที่ว่า ด.ช.เอ (นามสมมติ) เป็นเด็ก LD ด้านใด

Fa สรุปรู จะเห็นว่าประสบการณ์ของครูปักก็เชื่อมโยงไปสู่ห้องเรียนของเพื่อนครูได้ และต่อไปอาจจะสอนอุปมาอุปไมยได้อีกด้วย

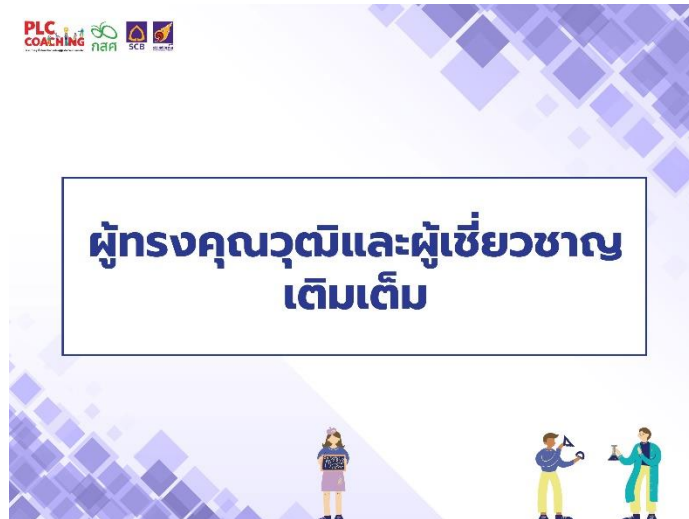
ครูปักก็ ตอบคำถามโดยระบุว่า กรณีน้อง ด.ช.เอ (นามสมมติ) ที่เป็นเด็กพิเศษ เรียนซ้ำ ป.1 มาแล้ว ขาดเรียนบ่อย และด้วยบริบทของครอบครัวก็ไม่มีความพร้อม สิ่งที่ครูบุบอกว่าเหมือนไม่ใช่เด็กพิเศษ ก็ เพราะว่า หลังจากที่เขาเขียนแล้ว คำไหนที่เขาคิดแล้วว่าจะเขียนแต่ยังไม่มั่นใจ เขาก็วิ่งไปดูบอร์ดคำ(ผลงานนักเรียนที่คุนครูเอาไปตั้งอยู่ในบริเวณที่เรียนรู้ด้วย เช่น เขาคิดจะใช้คำว่า “ปา” เขาก็วิ่งไปดูคำที่จะเอามาใช้ แทนคำว่าปากก็คือคำว่า “พงพี” เป็นต้น เสร็จแล้วหลังจากทำกิจกรรม ผลงานเขาก็ไม่ได้สวยงามอย่างนี้ แต่คุนครูจะต้องมาตรวจคำถูกคำผิด เหมือนที่บอกว่าทำไมต้องมีแบบประเมิน Rubik ครูจะเรียก ด.ช.เอ (นามสมมติ) มาคุยยืนยันว่าจะเขียนคำนี้ใช่หรือไม่ ครูให้ ด.ช.เอ (นามสมมติ) ได้พูด เมื่อยืนยันครูก็ช่วยแก้ไขว่าคำนี้สะกดผิดต้องไปเขียนที่ถูกต้องแบบนี้ แต่พอเขาไปเรียบเรียงเขียนมาใหม่เรียบร้อยแล้วและเป็นชิ้นงานความภูมิใจของเขา ครูก็ให้โชว์ในนิทรรศการ ดังนั้นการทำงานชิ้นนี้ไม่ได้หมายความว่าทำเสร็จแล้วมาส่งแล้วจะได้แบบนี้เลย แต่หมายถึง พอชั่วโมงที่ 3 ครูบอกให้เอาชิ้นงานมาส่ง (เด็กสามารถสืบค้นได้ ครูมาตรวจคำผิดคำถูก ก่อนที่เขาจะจัดนิทรรศการ) ดังนั้น ด.ช.เอ (นามสมมติ) ยังมีเขียนผิด เขียนถูกอยู่ แต่คำที่เขาใช้เขาสามารถจำได้จริง ๆ โดยที่ขณะเขาอ่านให้เพื่อนฟัง แล้วคุรถามว่า “พงพี” แปลว่าอะไร เขาก็ตอบว่า “ปา” “เวหา คือท้องฟ้า” “วาโย คือ” “ลม” เขาตอบได้ทุกคำ นั่นแสดงว่า เมื่อไหร่ก็ตามที่เขาเอาคำไวยากรณ์มาแทนคำที่ใช้อยู่เป็นประจำเขาเกิดทักษะ เด็กได้เกิดการเรียนรู้ ได้คำศัพท์เพิ่มมากขึ้น ซึ่งครั้งต่อ ๆ ไปเขาก็อาจจะใช้คำอื่น ๆ ก็ได้ เช่น อาจจะใช้คำว่า “ไพธอนต์” แทน เหล่านี้เกิดจากการฝึกฝน เด็กจะได้คลังคำศัพท์เพิ่มขึ้นจากคำไวยากรณ์เบื้องต้นหลังผลงานของ ด.ช.เอ (นามสมมติ) จึงสวยงามอย่างที่ครูบุเห็น

Fa สรุปรูว่า จริง ๆ แล้วครูปักก็มีเทคนิคหลายอย่างในการเรียนการสอน มีคำศัพท์ให้เด็กกลับมาทบทวนได้อีกในตอนทำกิจกรรม

ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ เต็มเต็ม

รศ.ประภาพร นิยม ผู้ทรงคุณวุฒิ
แสดงความคิดเห็น 2 ประเด็น คือ ประเด็น
แรก ได้ยินได้ฟังและได้เห็นผลงานของเด็ก
แล้ว ขอชื่นชมว่าเด็ก ๆ มีผลงานของตัวเอง
สำหรับเด็กที่บอกว่าเด็กพิเศษ แต่
อาจารย์คิดว่า น่าจะไม่ใช่เด็กพิเศษ เพราะยัง
มีภาวะการเรียนรู้ได้ เรียกได้ว่าแทบจะปกติ
เพียงแต่ว่าเขาอาจจะอะไรบางอย่างที่ทำให้

เรียนช้า เรียนไม่ทันไปบ้าง อาทิ ขาดเรียนบ่อย แต่คิดว่าไม่น่าจะเป็นเด็กพิเศษ ถ้าเด็กพิเศษจะไม่มีพัฒนาการ
ได้ขนาดนี้ ภาวะการเรียนรู้ร่วมกับคนอื่นก็ใช้ได้ บางทีครูอาจจำแนกเด็กเร็วเกินไป แต่กรณีนี้จากผลงานที่ครู
ปูกก็นำเสนอพิสูจน์ไม่ได้เป็นเด็กพิเศษ คุณครูตั้งใจได้แล้วว่าสามารถทำให้เขาพ้นการเรียนรู้ช้า สามารถเรียน
ทันไปกับเพื่อนได้

ประเด็นที่สอง การเรียนสร้างงานเขียนจากจินตนาการ คำว่า “จินตนาการ” จึงเป็นโจทย์เงื่อนไขของ
การใช้ภาษาเพื่อให้สะท้อนออกมาซึ่งจินตนาการ และเพื่อให้ได้จินตนาการได้จริง ๆ ทำให้ย้อนไปถึงข้อเขียน
ของ “เรไรรายวัน” คำว่าไปให้ถึงจินตนาการ ไม่ใช่เพียงแต่บอกว่าเห็นอะไร ตอนนั้นผลงานของเด็กยังเป็นชั้น
ที่บอกว่าเห็นอะไรแล้วพยายามผูกเรื่อง แต่สามารถทำให้ลึกและไกลกว่านี้ได้อีกโดยตั้งคำถามว่า

“ทำไมเราจึงสนใจเรื่องนั้น มีอะไรเรียกร้องให้เราอยากทำเรื่องนั้น ความสัมพันธ์ ความเกี่ยวข้อง อะไร
ที่ทำให้เราถูกคิดกับเรื่องนั้นได้อีก และมีอิทธิพลอะไรต่อจิตใจของเรา ถ้าเข้าข่ายจินตนาการต้องมาให้ถึงตรงนี้
ไม่หยุดอยู่แค่ ‘what’

เราจะเห็นได้ว่า การที่เด็กใช้คำไวพจน์ จะเห็นว่ามีการทำ 2 ชั้น คือ เริ่มที่จินตนาการก่อน แล้วจึงมาสู่
คำไวพจน์ แต่เรื่องของเขายังเป็นแค่การเอา what มาเรียง ๆ กัน ยังไม่ผูกเป็นเรื่อง และสร้างสรรค์ของ
จินตนาการยังไม่แสดงออกอย่างชัดเจน แต่ว่าคุณครูปูกก็สามารถเอาไปขยายต่อได้ โดยการเพิ่มคำถาม
เกี่ยวกับให้เด็กลองหวนกลับไปคิดว่าที่เขาเห็น ไม่ว่าจะเป็นเมฆ ท้องฟ้า ป่า มีผลกับเขาอย่างไร ทำไมจึงสนใจ
มีเรื่องราวอะไรที่เป็นจุดที่เขาเข้าไปสัมผัสและเขารับรู้อะไรเกี่ยวกับมัน

รศ.ประภาพร สะท้อนอีกว่า เคยทดลองให้ครูเอากล้องไปถ่ายรูปสิ่งที่เห็น (what) นอกห้อง รอบ ๆ
ตัว แต่ให้ถ่าย 1 ชิ้นที่สะดุดใจ แล้วเอามาคลึงดูว่าทำไมจึงสนใจถ่ายรูปนี้ แล้วให้ลองเขียนคำที่เป็นความหมาย
พิเศษ (key word) ก่อน เพราะฉะนั้นการถ่ายทอดจินตนาการจึงจะเกิดออกมาแบบนี้

เรื่องที่สาม เรื่องคำไวพจน์ คำในภาษาไทยมีฐานันดร คำแต่ละประเภทมีบริบทของการใช้ ซึ่งเราต้อง
เข้าใจด้วย มีศักดิ์ไม่เท่ากัน ครูภาษาไทยที่ชอบอ่านวรรณกรรม วรรณคดี ก็จะได้รับรสชาติของคำพวกนี้

พอสมควร รสชาติของวรรณกรรมที่พิเศษออกไป คำไวพจน์บางอย่าง คำบางคำก็มีศักดิ์ที่ใช้ได้ในบางโอกาสเท่านั้น ครูต้องให้เด็กเข้าใจว่าทำไมเขาจึงต้องเอาคำไวพจน์มาใช้แทนคำปกติธรรมดา ในความหมายเดียวกัน มีเช่นนั้นนักเรียนจะรู้สึกว่าจะจำไปเฉย ๆ แต่ไม่รู้สาเหตุว่าทำไมจึงต้องดึงคำไวพจน์นั้นมาใช้ เป็นสิ่งที่ครูน่าจะพาเรียนต่ออย่างมาก

เพราะฉะนั้นแผนการสอนเดียวของครูปุกก็ สามารถขยายการเรียนรู้ได้อีกหลายเรื่อง และอยากเน้นว่าการสอนให้เขียนจากจินตนาการเป็นประเด็นที่สำคัญมาก ๆ คนเราจะมีวลีติดลิ้นซึ่งลงไปได้เรื่อย ๆ มนุษย์เราชอบสิ่งนี้อยู่แล้วและมีแนวโน้มที่จะเข้าใจไปในเรื่องลึกซึ้งได้ แนะนำคุณครูปุกก็ทำไปอีกเยอะ ๆ เลย จะได้เห็นพัฒนาการของเด็กอีกมาก

ครูปาด-ศิวัฒน์ สุขิลวรรณ ผู้ทรงคุณวุฒิ แสดงความเห็นว่าคุณครูทำตอนนี้เป็นการเริ่มต้นที่ดีที่เอาหลัก Brain Based มาใช้ และมีการใช้การทดลองต่าง ๆ แต่ถ้ายังอยู่ที่ระดับ what ก็ยังไม่ใช้จินตนาการ เป็นความพยายามที่จะพูดถึงสิ่ง ๆ นั้น การไปสู่จินตนาการต้องระดมหลายอย่าง ทั้งความคิด ความจำ ความรู้สึกนึก คิด ทั้งหมดต้องทำงานกันแบบพอดีกันจึงจะเกิดได้ จินตนาการเป็นเรื่องใหญ่

ครูปาดสนับสนุนให้ทำต่อ โดยชี้ประเด็นสำคัญ จากห้องเรียนของคุณครูปุกก็คือ เรื่องแรก อยากชวนครูปุกก็ดูโครงสร้างแผนของโรงเรียนชุมชนบ้านบางเสร่ ที่เป็นแผน OECD ที่ผมเคยประเมินว่าเป็นแผนการเรียนศิลปะ ซึ่งครูปุกก็น่าจะเอามาใช้ เพราะเป็นการฝึกการเชื่อมโยงความคิดในลักษณะที่ไกลมาก อาจจะลองนำมาลองใช้ได้

เรื่องที่สอง ก่อนเข้าสู่งานเขียนที่เป็นบทความหรือประโยคยาว ๆ ที่เป็นจินตนาการ น่าจะฝึกเกี่ยวกับความต่างสถานะของคำอยู่หลายอย่าง ที่ควรต้องมีการทำความเข้าใจก่อน ซึ่งบางคำมีความต่างระดับที่ชัด บางคำก็เป็นความต่างระดับที่เนียน การจะเข้าถึงพลังของการเขียนจินตนาการ ต้องเริ่มจากการเข้าใจการใช้คำศัพท์ที่แม่นยำในการเขียนความต่างพวกนี้ได้ เช่น ความขมก็มีหลายแบบ หลายระดับ เช่น ความขม ความหวาน ฯลฯ หากให้เด็กได้ลองทดลองสัมผัส และลองหาให้ตรงกับสิ่งที่เกิดขึ้น แล้วต่อไปลองขยายมาเป็นประโยค หรือพูดออกมาก็ได้ หรือแม้แต่ใช้น้ำเสียงในการพูดก็ได้ ผมคิดว่าควรเริ่มจากคำพวกนี้ก่อนจะขยายไปสู่คำคล้องจอง ก่อนจะไปสู่คำไวพจน์คำที่มีน้ำหนัก หรือคำว่าคำที่ตรงข้ามกัน ยกตัวอย่างในหลักสูตรที่ใช้ที่โรงเรียนเพลินพัฒนา จะให้เด็กเปรียบเทียบคำที่ตรงข้ามกัน คำคล้ายกันแต่น้ำหนักต่างกัน หรือ คำที่ไม่ตรงข้ามแต่ไม่เหมือน จากนั้นจึงขยายไปสู่คำคล้องจอง แล้วมาผูกเป็นข้อคำ และมาสู่คำไวพจน์ และใช้ในบริบทที่ถูกต้องด้วยการจะให้เด็กเข้าใจคำ ต้องให้เข้าใจด้วยว่าต้องใช้ให้ถูกต้องกับบริบทความหมายของคำนั้น เมื่อเข้าใจเขาจะจำได้ คำที่เข้าไปสู่โครงสร้างความจำของเด็กแต่ไม่ได้โยงยึดกับตัวโครงสร้างความหมายทั้งหมด จะทำให้คำเหล่านั้นขาดความหมายในตัวเองไป และเด็กอาจจะแยกไม่ออก ว่า วิหค กับ นก ต่างกันยังไง เป็นต้น เด็กจึงต้องเข้าใจและรู้ว่าคำไวพจน์แต่ละคำนั้นมีความหมายและใช้ในวาระใด สรุปคำแนะนำตอนนี้คือ *การใช้คำไวพจน์ให้ถูกต้องกับบริบทและวาระของคำ*

สรุป ครูปาดแนะนำอย่างเป็นรูปธรรม โดยลำดับให้เห็นตั้งแต่คำที่ต่างศักดิ์กัน คำตรงข้ามกัน คำคล้องจอง ไปจนถึงวาระและบริบทของคำ และการจะนำมาประกอบกันให้ใหญ่ขึ้น และควรเริ่มจากจุดเล็กๆ ก่อนที่จะไปถึงจุดที่ใหญ่ และขยายออกไปเป็นเรื่อง ตามลำดับขั้นตอน และแนะนำว่าโครงสร้างของการเรียนการสอนตามกระบวนการ OECD ที่โรงเรียนชุมชนบ้านบางเสร่ เคยนำเสนอ ซึ่งเคยตีความว่าเป็นโครงสร้างของการเรียนศิลปะ สามารถนำมาทดลองใช้ได้ อย่างไรก็ตามการจะไปสู่การเขียนตามจินตนาการ อาจจะต้องลงลึกในรายละเอียดมีการวางนั่งร้าน(scaffolding) ให้เด็กได้เดินออกไป

อาจารย์ฉัตรยา เลิศวิชา ผู้เชี่ยวชาญด้าน Mind, Brain and Education และ ผู้ทรงคุณวุฒิ แสดงความคิดเห็นผ่านแชทว่า ครูปูกี้แบ่งขั้นตอนการสอน เป็นการทำนั่งร้าน (scaffold) ขึ้นย่อย ได้แก่ 1. แยกความจริงกับความคิดเห็น 2.คำไวพจน์ 3.การแต่งประโยคโดยใช้คำไวพจน์ และไปจบที่ 4.การนั่งเขียนเอง ทำให้เด็กเห็นชัดว่า แต่ละขั้นกำลังเรียนอะไร ผลเป็นอย่างไร เป้าหมายคืออะไร และจะก้าว(พัฒนา)ไปที่ละขั้นได้อย่างไร มองว่าถ้าเด็กยังมีความพิเศษ ยังต้องการความย่อยของขั้นตอน เพราะความจำใช้งานในการเรียนเรื่องหนึ่งๆ มีจำกัด การซอยย่อยเป็นการแบ่งเบาภาระออกจากสมอง ไปไว้ที่การออกแบบของครู

โรงเรียนบ้านไผ่หนองแคนมีระบบการวางพื้นฐานด้านภาษาให้เด็กดีมาก จากที่เคยไปดู คุณครูตั้งแต่ป. 1 ขึ้นมาถึงชั้นครูปูกี้ ใช้กระบวนการที่ต่อเนื่องกัน มีการส่งต่อดู ครูมีการเรียนรู้จากกันและกัน และเอาใจใส่กับพัฒนาการของเด็กมาก กระบวนการนี้จะช่วยปรับพื้นฐานเด็ก LD เทียม หรือแม้แต่ LD ที่ไม่หนักมาก ทำให้อุปสรรคในการใช้ภาษาของเขาลดลงเรื่อยๆ

อาจารย์ฉัตรยา แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า ครูปูกี้มีลักษณะเฉพาะตัวที่สามารถสอนเรื่องที่ยากให้ไม่ยากได้ อีกอย่างคือเรื่องกระบวนการตีไชนยังคงเห็นอยู่ในชิ้นงานของเด็ก ต้องขอชมว่าครูปูกี้สามารถสอนให้เด็กพิเศษ ที่อาจจะมีความบกพร่องระดับกลางค่อนข้างสูงคือการเขียนเรื่อง และมีการเขียนเรื่องจากความคิดของเด็กที่ไม่ได้มีการไต่ถามมากนัก ก็สามารถที่จะเขียนออกมาได้พอสมควร เป็นเรื่องที่น่าทึ่งมาก

คิดว่าการสอนการเขียนจากจินตนาการนี้ ทำใน 4 ชั่วโมงเป็นเรื่องยากพอควร เพราะหากมองย้อนกลับไปที่กระบวนการที่ยาว จินตนาการซึ่ซบสะสมเป็นเวลานาน จนเกิดเป็นนิยาย รวมถึงการมองเห็นโอกาส และมีทักษะในการนำสิ่งที่ตัวเองรู้ออกมาเรียบเรียงเชื่อมโยงกันแบบที่ไม่เคยมีมาก่อน

ส่วนตัวคิดว่า วางอยู่บนฐาน 2 อย่าง คือ หนึ่ง ความเป็นอัตโนมัติในการเขียนของเด็ก นั่นหมายความว่า เด็กจะต้องผ่านกระบวนการ สะกดคำ ใช้คำ การรู้จักใช้คลังคำศัพท์ที่หลากหลาย รวมถึงการสร้างประโยคจากคำที่ไม่เชื่อมโยงกัน เช่น คำว่า กล้วย กับ เศรษฐี เข้าใจว่ากระบวนการอย่างนี้ทำต่อเนื่องมาตั้งแต่ ป.1-3 จึงเป็นการต่อยอดจากฐานเดิมนี้ แต่ที่สำคัญคือครูต้องมั่นใจว่ามีฐานนี้ดีแล้ว เป็นปัจจัยที่สำคัญมากที่จะทำให้การสอนต่อไปของครูปูกี้ จากจุดเริ่มต้นที่ดีนี้

ปัจจัยสำคัญส่วนที่สอง การที่เด็กจะเขียนพล็อตเรื่องที่ซึ่ซบสุนทรีย์ ความงามของภาษา และสะสมมุมมองต่าง ๆ จากการที่เขาอ่าน (จากการดูหนัง ดูละคร และมุมอ่านในห้อง) ที่เป็นเรื่องแปลกใหม่ สิ่งที่มีมองว่าอาจจะเพิ่มได้ก็คือ เพิ่มการคิด การพูดคุย เพื่อที่จะให้เด็กสะสมมุมมองมากขึ้นเกี่ยวกับเรื่องทั้งหมด ว่า เมื่อ

เขาอ่านหรือดูแล้วมีความเห็นอย่างไร คนอื่นมีความเห็นอย่างไร เหมือนมีการตั้งคำถามไปเรื่อย ๆ ตลอดทั้งปี การพูดคุยกับเด็กไปในทุก ๆ โอกาสที่มีในห้องเรียนจะช่วยหล่อหลอมจินตนาการของเด็ก รวมไปถึงกระบวนการคิด การดึงความจำของตนเองออกมาใช้ การเรียนรู้จากคนอื่น ก็จะทำให้ในที่สุดจะนำไปสู่การเขียนตามจินตนาการได้

อ.ฉัตรยาเชื่อมโยงแผนการสอนของครูปุกกับกระบวนการเรียนการสอนที่โรงเรียนบ้านไผ่หนองแคน ทำอยู่แล้ว แต่อาจจะต้องมีสิ่งที่ทำเพิ่มคือการพูดคุย สะท้อนเรื่องที่เขียน ความจริงแล้วการสอน ใน 4 ชั่วโมงนี้ ก็สะท้อนให้เห็น A S K ที่ต้องการ เป็น 4 ชั่วโมงที่ลองทำให้เห็นการทำอย่างเข้มข้น เพื่อให้เกิดชิ้นงานอะไรออกมา ให้เป็น Visible มาก ๆ สำหรับเด็กว่าจินตนาการของเขาคืออะไร

สำหรับขั้นตอนการสอน เป็นการย่อยขั้นที่ตีมาก เริ่มจาก มีการแยกความจริงกับความคิดเห็น คำไวพจน์ การแต่งประโยค และในที่สุดก็คือการเขียนเรื่อง ตนมองว่ามีหลายวิธีที่จะ approach การเขียนตามจินตนาการได้ มีอีกหลายทักษะที่จะช่วยให้เด็กดึงเอาศักยภาพการเขียนและการคิดของเขาออกมาได้มากขึ้นกว่านี้อีก เช่น ครูปุกพูดถึงเรื่องแผนภาพโครงเรื่อง (ตนไม่แน่ใจว่าอยู่ในขั้นไหน) เราจะเห็นว่าเรื่องที่เด็กเขียนจะไม่ค่อยมีจุดเน้น/จุดสำคัญ น. แนะนำว่าถ้าเพิ่มจุดเน้นจุดสำคัญจุดตื่นเต้นมาก ๆ แล้วค่อยคลาย เด็กก็จะเข้าใจได้ดีขึ้น หรือการสร้างตัวละคร การใช้คำเชื่อมในเรื่อง การเลือกปัญหาจะเอาวิกฤติแบบไหนให้เกิดขึ้นในเรื่อง ก็เป็นทักษะที่ครูฝึกให้เด็กได้ และเป็นเรื่องที่สนุกด้วย แนะนำให้ครูปุกขยายแผนออกไปอีกก็จะได้เด็กที่เขียนเก่งมากขึ้นกว่านี้อีก และต้องขอชมว่า ป.4 เขียนได้เป็นหน้ากระดาษก็เยี่ยมมาก

คุณปิยาภรณ์ มั่นทะจิตร ผู้จัดการมูลนิธิสยามกัมมาจล แสดงความเห็น ว่า ชอบที่คุณครูมีการใช้เครื่องมือบางอย่างที่จะช่วยให้เด็กเข้าใจคำว่าจินตนาการแบบง่าย เช่น ดูเมฆแล้วนึกถึงอะไร จินตนาการเป็นนามธรรมการทำให้เด็กเล็กเข้าใจนามธรรมที่ต้องอธิบายเยอะ แต่พอดูเมฆขึ้นมาแล้วจินตนาการไม่เหมือนกันก็ง่ายที่จะทำให้เด็กเข้าใจ แต่หากจะให้เข้าใจลึกซึ้งก็ต้องการบวนการต่อเนื่องเพื่อยกระดับความเข้าใจของเด็กอย่างทีละขั้นทีละน้อย ภาระนี้อยากให้เห็นเป็นตัวอย่างสำหรับคุณครูว่าเวลาจะสอนอะไรเป็นนามธรรมก็คิดถึงการสอนของครูปุกก็เรื่องนี้ได้ ซึ่งครูปุกก็เลือกเรื่องที่ใกล้ตัวเด็ก และง่ายที่จะทำให้เข้าใจนามธรรมได้

ส่วนตอนที่คุณครูเล่าถึงตอนชวนกลุ่มเด็กพิเศษ(อาจจะแท้หรือไม่แท้) เรียนซ้ำ หรือบางคนอาจจะเป็นเด็กหลังห้อง ซึ่งมักมีความไม่มั่นใจในตัวเอง ไม่ใช่เรื่องง่ายที่จะทำให้มั่นใจและออกไปนำเสนองานหน้าห้องได้ ตรงนี้รู้สึกว่าคุณครูก็มีเทคนิคในการใช้ เช่นเดียวกับ ตัวอย่างคุณครูบุนดอย ที่นำเทคนิคเอาหน้ากากยอดมนุษย์มาสร้างความมั่นใจให้นักเรียน

สรุปคุณปิยาภรณ์ ช่วยเติมเรื่องการสร้างความมั่นใจในตัวนักเรียน ซึ่งคุณครูมีเทคนิคที่ดีและน่าจะเป็นตัวอย่างที่คุณครูท่านอื่นจะนำไปใช้ได้

รศ.ดร.สุธีระ ประเสริฐสรรพ ผู้ทรงคุณวุฒิ แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมโดยดึงประเด็นหลักที่เรื่องเล่าของครูปุกที่ว่า

1. เมื่ออ่านเรื่องเล่าและรูปประกอบ BBL รู้สึกนึกคิดว่าการเป็นผู้ทรงฯ ต้องใช้ความรู้สึกตามสมองเด็ก ต้อง นึกย้อนอดีตถึงความต้องการและความรู้สึกเมื่อตนเองอยู่ในวัยเดียวกัน (กลัว อึดอัด อยากให้เวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว ฯลฯ) ทำให้นึกคิดต่อว่าวง PLC ที่ช่วยกันปรับแผนการสอนเมื่อเดือนธันวาคม 63 มี องค์ประกอบ ถูกต้องไหม (เข้าใจการกระตุ้นสมองใน Learning Process(LP) 5 ขั้นตอนของครูปึกก็ไหม? เช่น ชื่นนำเสนอ ความรู้ของครูและการออกแบบใบงานให้ฝึกทำในขั้นที่ 3 และ 4) รวมทั้งการให้ความเห็นของผู้ทรงฯ ใน วันที่ 2 ของ workshop ด้วย

2. “การสอนวิชาภาษาไทย ปัญหาที่ครูปึกก็ เจอและต้องการแก้ไขปัญหา คือ การเขียน ซึ่งนักเรียน ส่วนมาก เขียนไม่ค่อยได้ และเขียนไม่ได้ใจความ เรียบเรียงเป็นเรื่องราวได้ไม่ดีพอ” เป็นข้อความที่สะท้อน ปัญหา หลักของเด็ก ป. 4 (ในทำนอง “เขียนไม่ออก”) ครูต้องการให้เด็กมีสมรรถนะการเขียนเพื่อการสื่อสาร โดยใช้การเขียนตามจินตนาการเป็นเครื่องมือ การตีความเรื่องเล่าครั้งนี้จึงมุ่งไปที่เป้าหมายแก้ปัญหา “เขียนไม่ ค่อยได้ และเขียนไม่ได้ใจความ เรียบเรียงเป็นเรื่องราวได้ไม่ดีพอ”

3. จากที่ครูเขียนว่าผู้ทรงคุณวุฒิ จาก workshop ครั้งที่ 1 มี comment อะไรบ้าง อ่านแล้วทำให้รู้ สึกว่าผู้ทรงคุณวุฒิ ให้นำหนักการเขียนที่ความงามและสุนทรียะของภาษา เมื่อพิจารณาจากปัญหาของครูใน ข้อ 2 จึงมี ความรู้สึกว่าผู้ทรงฯ ทำทนายครูปึกก็เกินปัญหาที่ครูกำลังแก้ ดังนั้นครูต้องฟังหูไว้หู เช่น ผู้ทรงฯ เน้น เรื่อง “สุนทรีรสของการเขียน” นั้น เกินความต้องการของครูในการแก้ปัญหาทักษะการเขียนเพื่อการสื่อสาร ของเด็กหรือไม่? เมื่ออ่านได้ครึ่งเรื่องเล่าจึงรู้สึกกังวลว่าครูปึกก็กำลังพานักเรียนเลยจากการ “เขียนไม่ออก” ไปสู่การเขียนเพื่อสุนทรีรสของการใช้คำไวพจน์

4. ผู้ทรงคุณวุฒิ เมื่อคราว workshop ให้ความเห็นว่าการเขียนจากจินตนาการมี 2 ประเด็นคือเขียน แล้วให้ ความรู้สึก (มีรสที่สุนทรียะหรือไม่สุนทรียะ) กับเขียนใช้ creative thinking สร้างสรรค์เรื่องราว เด็กวัย นี้ น่าจะส่งเสริมให้เขียนเรื่องสร้างสรรค์มากกว่า ความรู้สึกเกิดง่ายจากการเห็นและได้ยิน (เห็นภาพแล้ว รู้สึก อย่างไรภาพนี้กำลังบอกอะไรกับเรา?) การเขียนให้เห็นการอยู่ร่วมกันของอักษร สระ วรรณยุกต์ แล้วเกิด ความรู้สึกจึงเป็นงานยาก อย่างไรก็ตามเมื่ออ่านจนจบจึงรู้สึกยินดีที่ครูสามารถเติมความสุนทรียะ จากคลังคำ ได้ด้วย ขอชื่นชมในความสำเร็จของครูที่ใช้เวลาเพียง 4 คาบ

5. ช่วงโมเมนต์ 2 ครูทำให้เด็กเพิ่มคลังคำจากการหาคำไวพจน์และนำดีใจที่เมื่อต่อด้วยช่วงโมเมนต์ 3 เด็กก็ สามารถ เขียน “ฉันเดินเข้าไปในพงพี และได้เจอกับพยัคฆ์ อยู่ท่ามกลางบุปผามาลี” น่าสนใจว่าเด็กเริ่มจาก เรื่องราว “ฉันเดินเข้าไปในป่า และได้เจอกับเสือ อยู่ท่ามกลางดอกไม้” แล้วเปลี่ยนใช้คำไวพจน์ในภายหลัง

หรือการเขียนด้วยไวพจน์นั้น เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติในครั้งแรกเลย ถ้าออกมาเองในขั้นตอนเดียว เด็กคน นี้มี ทักษะกวี

6. คำไวพจน์คือคำมีความหมายเหมือนกัน แต่เขียนต่างกัน อ่านต่างกัน จึงมีได้หลายคำ “ฉันเดินเข้า ไปในป่า และได้เจอกับเสือ อยู่ท่ามกลางดอกไม้” จึงเขียนได้หลายแบบ ถ้าเด็กอภิปรายความงามที่ต่างกันจาก

การใช้คำไวพจน์ต่างกันได้ก็จะเกิดการเรียนรู้อีกมาก เช่น งามเพราะพ้องอักษร พ้องเสียง เป็นต้น ซึ่งนำไปสู่การเขียนร้อยกรอง

7. เด็กสะท้อนคิดในช่วงที่ 4 “ผมสนุกที่ได้เขียน” “หนูรู้สึกชอบที่ได้เขียนตามจินตนาการของตัวเอง” “ผมภูมิใจที่ทำงานเสร็จ” “หนูดีใจที่มีผลงานและนิทานเล่าให้น้องฟัง” “ผมไม่รู้จะเขียนอะไร ผมเลยเขียนว่า ผมไปผจญภัย” “ผมอยากมาทำกิจกรรมแบบนี้” “ครั้งต่อไปผมจะไปนั่งเขียนที่นาของผม” สะท้อนคิด เช่นนี้ทำให้รู้ว่าเด็กเป็นเจ้าของการเรียนรู้และเกิด *visible learning* ครูควรประเมิน *attitude* จาก สะท้อนคิด สะท้อนคิดนี้ยังแสดงฉันทะที่เกิดขึ้นแล้ว ซึ่งจะทำให้อิทธิบาท 4 เคลื่อนต่อไป ครูมีหน้าที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้จาก “วิมังสา” หรือ “สะท้อนคิดคือเรียน” ถือเป็นความสำเร็จการเกิด *grit* การเขียนสมรรถนะด้านนี้จะพัฒนาต่อได้เอง

8. ผมให้ความเห็นใน workshop ว่า “ความสวยงามมาจากสองส่วน คือ ความสวยงามของโครงเรื่อง และความสวยงามของภาษา เช่น ความสละสลวยของคำพ้องรูป พ้องเสียง หรือคำที่มีความหมายเหมือนกัน แต่ความสวยงามของการใช้คำนั้นแตกต่างกัน ซึ่งการทำแบบนี้ช่วยเพิ่มระดับคลังคำของเด็กประถม 4 และเด็กจะเข้าใจความสวยงามของภาษา ส่วนความสวยงามของโครงเรื่องคือจินตนาการของตัวเอง” จากเรื่องเล่าครูได้นำคำแนะนำนี้ไปใช้ได้ดี นอกจากนั้นผมเคยให้ความเห็นเพิ่มว่า “ความงามทางภาษาที่จะอยู่ในระดับของเด็กคือระดับไหน ครูต้องเข้าใจสุนทรียศาสตร์ทั้งหมดก่อน แล้วดูว่าส่วนไหนที่เข้ากับกลุ่มเป้าหมาย เช่น อุปมาอุปไมย เด็กทุกคนจะเข้าใจและค่อย ๆ เพิ่มความลึกซึ้ง” ขอแนะนำครูให้เด็กเขียนเชิงอุปมาอุปไมยให้มีการตีความต่อไป

ศ.ดร.สุธีระ ให้ความเห็นเพิ่มเติม

1. “ครูให้นักเรียนฝึกสร้างตัวละคร จากบุคคล สัตว์ สิ่งของที่อยู่ใกล้ตัว สถานการณ์ สถานที่ที่คุ้นเคย” ทำให้ นึกถึง *force connection* จากสิ่งต่าง ๆ ที่เห็นในชุมชนของครู ร.ร. ชุมชนบ้านบางเสร่ ก็น่าจะเป็นเทคนิคที่หยิบยืม มาใช้ได้

2. ถ้าต้องการทักษะการเขียนตามจินตนาการ เราต้องแยกการใช้คำไวพจน์ออกไปก่อน (คำไวพจน์เหมาะกับร้อยกรองมากกว่า) เอาเรื่องความสามารถตีความก่อน แล้วสู่อุปมาอุปไมย

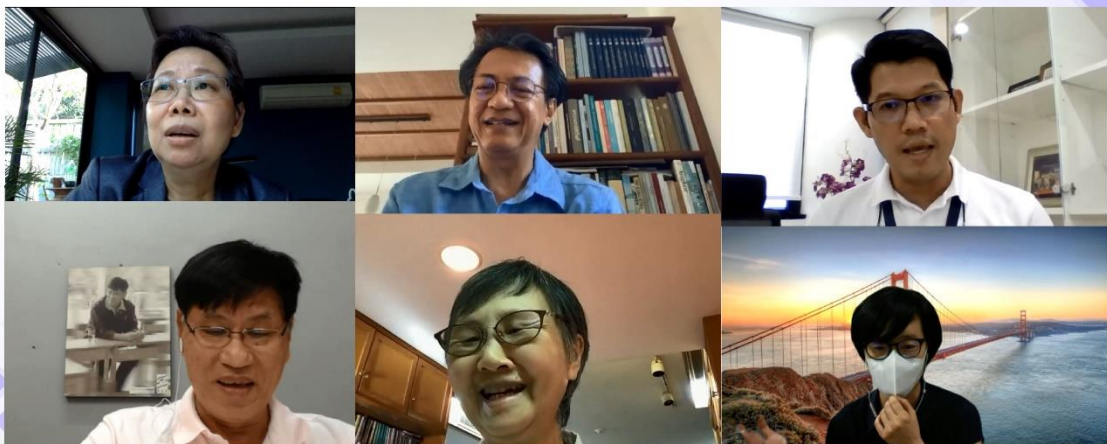
3. “ขั้นที่ 5 ประยุกต์ใช้ความรู้ (Apply) ครูให้นักเรียนทำชิ้นงาน GO (Geographic Organizer) เพื่อสรุป การเขียนเรื่องตามจินตนาการ อาทิ จัดทำหนังสือเล่มเล็กเรื่องที่นักเรียนเคยเขียนพร้อมวาดรูปประกอบ” มีความรู้สึกว่าเป็นการประยุกต์ที่ไม่ต่อเนื่องจากขั้นตอนอื่น ทักษะที่เด็กเรียนรู้อยู่ในขั้นที่ 3 คือ “ลงมือเรียนรู้ฝึกทำและฝึกฝน (Learning-Practice)” ในเมื่อครูต้องการพัฒนาทักษะการเขียนเพื่อการสื่อสารที่หลากหลาย การประยุกต์ (ขั้นที่ 5) จึงน่าจะเป็นการประยุกต์ทักษะการเขียนในสถานการณ์ความต้องการใหม่ เช่น ครูตั้งคำถามว่า “ถ้าต้องการให้ผู้อ่านรู้สึกตื่นเต้นกว่านี้ เราจะวางลำดับ/สลับเรื่องราวอย่างไร?” เป็นการประยุกต์เพื่อเพิ่มทักษะโครงเรื่องหรือ “ถ้าเราต้องการความสุนทรีย์ของสัมผัสเสียง แบบร้อยกรอง เราควรใช้คำไวพจน์ใด?” ก็ถือว่าการประยุกต์เพื่อเป้าหมายความงามในอรรถรส หรือฝึกการเขียนชั้นเชิงสูงขึ้น เช่น การเขียน

เรื่องราวเชิงอุปมาอุปไมย ทั้งนี้อาจใช้กิจกรรมทำชิ้นงาน GO มาเป็นส่วนเสริมเป็นผลงานสุดท้ายได้เพื่อเพิ่มความสนใจ

ครูปราศรัย อินทร์คำ (ครูปูกี้) สะท้อนคิดหลังจากฟังคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิว่า มีหลายเรื่องที่จะนำไปปรับขยายให้เด็กได้เรียนรู้ตามจินตนาการ ในขั้นตอนที่นำเสนอวันนี้ อยู่ในขั้นที่เด็กเพียงรู้จักจินตนาการเท่านั้น ยังไม่ถึงขั้นที่ว่าทำไมต้องรู้ ดังนั้นสิ่งใดที่จะนำไปพัฒนาต่อยอดได้จะนำไปปรับแผนเพิ่ม เพราะนี่คือเป็นสิ่งที่ทดลองทำดู ว่าถ้าทำอย่างนี้ได้ก็จะเรียนรู้ได้ลึกซึ้งถึงการเรียนรู้เรื่องจินตนาการได้ขนาดไหน ซึ่งในการเขียนคำไวพจน์ที่เป็นเรื่องฐานันดรของคำ คุณครูก็ได้พูดถึงในลักษณะที่ว่าทำไมเราต้องมีคำไวพจน์ เพราะว่าบางครั้งเราต้องใช้เพื่อการแต่งวรรณคดี วรรณกรรม หรือในบทเพลงบางบทเพลงก็สามารถใช้คำไวพจน์ไปใช้ได้ อย่างเพลงที่คุณครูเคยยกตัวอย่าง “เหม่อมองดูสายชล” แทนที่จะบอกว่า “เหม่อมองดูสายน้ำ” ซึ่งการใช้คำปกติจะไม่สละสลวยและไม่รู้สึกถึงสุนทรียสัมผัสของเพลงหรือบทกลอนได้

ก็จะนำไปใช้สอนของเด็กให้เข้าใจเรื่องนี้ให้ลึกซึ้งขึ้น และการให้เด็กได้สะท้อนผลงานตัวเองและเพื่อนเป็นอีกจุดที่จะนำไปฝึกเด็กให้มีความมั่นใจในตัวเองและกล้าแสดงออกผลงานตัวเอง ภูมิใจในตัวเอง และการ empower กับเพื่อน พูดอย่างไรให้เขารู้สึกภูมิใจในตัวเอง ทำอย่างไรเราจะใช้คำถามให้เด็กได้แสดงความรู้สึกของตัวเองออกมาได้ คุณครูก็จะพยายามเรียนรู้และปรับปรุงตนเองให้มากขึ้นตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิให้ได้เยอะที่สุด

บรรยากาศ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ เต็มเต็ม

Fa : นำเสนอคลิปวิดีโอประมวลบรรยากาศเวที Online PLC Coaching ทั้ง 12 ครั้ง “Online PLC Coaching สู่ Visible Learning ของครูเพื่อศิษย์” ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเรามีครูนักปฏิบัติมากมาย และคุณครูเหล่านั้นก็สร้างการเรียนรู้มากมาย แต่อาจจะขาดจุดเชื่อมโยง ขาดการเชื่อมโยงที่ปฏิบัติเข้ากับทฤษฎีหรืองานทางวิชาการ ซึ่ง ศ.นพ.วิจารณ์ ก็มองว่า หากวง PLC Online สามารถเชื่อมโยงโลกปฏิบัติของครูกับทฤษฎีทางการศึกษา ก็จะทำให้คุณครูสามารถมีจุดเน้นและจุดพัฒนางานของตนเองให้แข็งแกร่งมากขึ้น รวมทั้งมีความมั่นใจที่จะอธิบายการจัดการเรียนรู้ของตนเอง การประเมินการเรียนรู้ และการพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องรอใครมาประเมิน แต่สามารถจัดการเรียนรู้และประเมินการเรียนรู้ในห้องเรียนที่ส่งผลลัพธ์ต่อผู้เรียนได้ด้วยตนเอง โดยมีจุดเน้นจากหนังสือ “ครูเพื่อศิษย์สร้างการเรียนรู้สู่ระดับเชื่อมโยง” และมี Visible Learning 4 ข้อที่จะกับเด็กเป็นจุดเพ่งมอง

โครงการ PLC Coaching Online เริ่มจากการส่งหนังสือ “ครูเพื่อศิษย์สร้างการเรียนรู้สู่ระดับเชื่อมโยง” ให้คุณครูอ่านและชวนตีความ โดยให้คุณครูส่งเรื่องเล่าการสอนในห้องเรียนที่สอดคล้องกับหลักการในหนังสือ จนเกิดครูต้นเรื่องที่มานำเสนอในเวที 12 ครั้ง และมีกิจกรรม workshop เพิ่มเติม และจาก workshop ก็เกิดตัวอย่างของครูไปปรับปรุงการทำแผนการสอนบ้าง เตรียมสอนทบทวนหน้าบ้าง และบางคนก็

นำไปทดลองสอนเลยและนำกลับมาเสนอให้ดูเป็นตัวอย่าง เช่น กรณีครูหนึ่ง ร.ร.ชุมชนบ้านบางเสร่ และคุณครู ปึกกี้ โรงเรียนบ้านไผ่หนองแคน เป็นต้น

จากวันนั้นจนถึงวันนี้ ขอเชิญผู้มาเข้าร่วมฝึกกับเรา คือ **ดร.อุดม วงศ์สิงห์** ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาคุณภาพครู นักศึกษาครู และสถานศึกษา กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) ว่าเห็นคุณค่าของโครงการนี้อย่างไร

ดร.อุดม วงศ์สิงห์ ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาคุณภาพครู นักศึกษาครู และสถานศึกษา กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) กล่าว โดยแยกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนแรก Reflection กรณีเรื่องเล่าครู ปึกกี้ โดยใช้ให้เห็นความสำคัญของการสอนวิชาภาษาไทยซึ่งเป็นต้นทางการเรียนรู้ของนักเรียน หากนักเรียนอ่านออก เขียนได้ ก็จะทำให้การเรียนรู้วิชาอื่นดีไปด้วย

การสอนภาษาไทยเป็นเรื่องสำคัญมากของปัญหาการศึกษายุคปัจจุบัน ยังมีเด็กอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ อยู่มาก ครูปึกกี้เป็นอีกหนึ่งรูปแบบวิธีการช่วยการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียน เพราะภาษาไทยคือต้นทาง หากนักเรียนอ่านออก เขียนได้ในวิชาภาษาไทย ก็จะนำไปสู่การเรียนรู้ในวิชาอื่น ๆ ได้ดีขึ้นด้วย

สิ่งที่น่าสนใจในชั้น ป.4 มีเด็กพิเศษถึง 15 คน จากนักเรียนในชั้น 21 คน เชื่อมั่นว่าคุณครูตั้งใจอยากจะช่วยเหลือนักเรียนทุกคนอยู่แล้ว แต่อยากเพิ่มเติมประเด็นการคัดกรองเด็กพิเศษที่ชัดเจน โดยอาจมีผู้เชี่ยวชาญมาช่วยว่าเป็นเด็กพิเศษประเภทไหนอย่างไร และผู้ปกครองมีส่วนรับรู้ เพราะหากคัดกรองไม่ครบถ้วนและตีความจำแนกว่าเป็นเด็กพิเศษประเภทนั้นประเภทนี้เร็วเกินไป อาจทำให้การดูแลช่วยเหลือไปผิดทิศทางได้ เพราะเมื่อมาดูผลของนักเรียนผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่านก็บอกว่าไม่น่าจะเป็นเด็กพิเศษขั้นร้ายแรง เรียนช้ามากเกินไป (หรือถึงขั้นออทิสติก) เป็นอีกจุดสำคัญและเป็นมิติที่ทำให้เห็นว่า การเรียนรู้วิชาภาษาไทยแบบ ที่ครูพาออกไปนอกห้องเรียนบวกกับจินตนาการของเด็ก ๆ มีความสำคัญมาก ผมมองว่าการเรียนภาษาไทย กิจกรรมที่ครูตั้งใจให้เด็กเขียนหรือเรียบเรียงออกมา มีมากกว่า 1 วิชาในกิจกรรมเดียว สามารถบูรณาการวิชาอื่นร่วมด้วยได้ในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง และสุดท้ายขอชื่นชมคุณครูที่เมื่อได้รับคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว คุณครูนำไปขบคิดนำไปออกแบบต่อเป็นสิ่งที่สำคัญมาก ๆ สำหรับคุณครูที่อยากจะปรับปรุงอยู่ตลอดเวลา และมองคำแนะนำหรือความท้าทายเป็นเรื่องที่ต้องพัฒนาต่อไป

ส่วนที่สอง เป็นภาพรวมของโครงการและการขับเคลื่อนต่อ จากการร่วมเรียนรู้กับคุณครูต้นเรื่องทั้ง 12 ครั้ง มีโรงเรียนที่อยู่ในเครือข่ายทั้งมูลนิธิสยามกัมมาจล กสศ. และโรงเรียนต้นแบบ รวม 23 โรงเรียน ที่ได้มาเรียนรู้กัน

เรื่องแรกที่เห็นคือ ครูมีศักยภาพสูงมาก มีทั้งครูที่เรียนรู้แก้จากปัญหา ที่พออ่านจากหนังสือแล้วนำมาเทียบเคียงฉายให้เห็นรูปธรรมซึ่งก็เป็นไปตามเจตนารมณ์ของโครงการ ทีมงานคัดเลือกคุณครูมานำเสนอได้ดีมาก

เรื่องที่สองที่เห็นต่อเนื่องมาจากตัวคุณครูคือ การทำงานเป็นทีม และมีการแชร์กันในโรงเรียน เพราะว่าเวลาคุณครูมาเล่าให้ฟังภาพที่เห็นคือมีคุณครูทั้งโรงเรียนมานั่งอยู่ด้วยทั้งฝั่งโรงเรียนที่เป็นต้นเรื่อง ถ่ายทอดประสบการณ์ และฝั่งโรงเรียนที่ฟังอยู่ในวง PLC Online เป็นภาพที่สวยงามแสดงถึงความเป็นทีมเดียวกันในโรงเรียน

เรื่องที่สาม ขอเสนอให้บูรณาการวิชาอื่น ๆ ที่ข้องในการทำกิจกรรม เพราะบางครั้งสิ่งที่คุณครูเล่าในการเรียนวิชาหนึ่งแต่สิ่งที่ได้มากกว่าเนื้อหาของวิชานั้น เช่น อย่างบอกว่าบางครั้งคุณครูสอนวิชาภาษาไทย แต่สิ่งที่ครูเล่าหรือเรื่องราวของคุณครูมากกว่าหนึ่งวิชา ตรงกับแนวคิดของการจัดการเรียนรู้ที่บอกว่า ยก 1 กิจกรรม และสอนได้มากกว่า 1 วิชา ตรงนี้ก็เป็นบทเรียนให้กับเพื่อนครูและ กสศ.นำไปใช้ประโยชน์ได้มากที่สุด

ประเด็นต่อมาคือ ขอชื่นชมเบื้องหลังการทำงานนี้ คือ ทีมของสยามกัมมาจล เพราะกว่าจะมาเป็น PLC Online แต่ละครั้ง เบื้องหลังการทำงานมีเยอะมาก เพราะระบบออนไลน์นั้น โควิดก็ส่วนหนึ่งที่มา force ว่าเราต้องเอาเทคโนโลยีมาช่วย เพราะตอนแรกวางแผนโครงการว่าจะเจอกันถึกันนี้ แต่พอมีสถานการณ์โควิดทำให้เราต้องวางแผนมาเจอกันทางออนไลน์เยอะกว่าการเจอกันโดยตรง **แต่ได้ประสิทธิภาพสูงมาก** และเห็นพัฒนาการว่า ในตอนหลัง ๆ คุณครูกล้าแสดงความคิดเห็น แสดงให้เห็นว่าพื้นที่ปลอดภัยนี้เป็นพื้นที่ปลอดภัยจริง ๆ ในการแสดงความเห็นเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ร่วมกัน

สุดท้าย กสศ.ยังเชื่อว่ายังมีครูที่เป็นนักปฏิบัติและถ้ามาดูทฤษฎีเทียบเคียงกับการปฏิบัติของครูนั้นยังมีอีกเยอะมาก มากกว่าที่เรามาแชร์กันในโครงการนี้ ก็ขอนำเรียนผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน โดยเฉพาะ ศ.นพ. วิจารณ์ พานิช ที่กรุณาให้แนวคิดมาตั้งแต่แรก คุณปิยาภรณ์ มั่นตะจัตรา ที่ช่วยออกแบบโครงการนี้และทีมงานมูลนิธิสยามกัมมาจลที่ช่วยดำเนินการทุกกระบวนการมา กสศ.เองโดยเฉพาะ สำนักครูฯ เชื่อว่าเราอยากเชิญชวนให้มีกิจกรรมแบบนี้หรือโครงการแบบนี้ ซึ่งอาจมีการพัฒนารูปแบบใหม่ ๆ ตามไอเดียและยุคสมัยให้มีมากขึ้น และหากสถานการณ์โควิดคลี่คลายไป การเจอกันก็อาจจะมีมากขึ้น หรืออาจจะมีการสัญจรไปในภูมิภาค เพราะการไปอยู่ใกล้ ๆ ครูได้สัมผัสครูถือว่าให้กำลังใจครูด้วย กสศ.ขอขอบคุณทุกท่านแล้วคงมีโอกาสได้เจอกันในโครงการต่อไป

คุณปิยาภรณ์ มัณฑะจิตร
ผู้จัดการมูลนิธิสยามกัมมาจล กล่าว
 ว่า แรกเริ่มมาจากการเข้าไปร่วม
 ประชุมกับ กสศ.และผู้ทรงคุณวุฒิ
 เรื่องการทำหนังสือหนึ่งเล่มให้เป็นวง
 เรียนรู้ ซึ่งสุดท้ายจึงออกแบบให้เป็น
 เวทีออนไลน์ ซึ่งส่วนตัวก็เชื่อว่าจะต้อง
 มีเวทีแบบนี้ขึ้นมาได้แล้ว การเข้าร่วม
 ประชุมครั้งนั้นกระตุ้นให้คิดเรื่องนี้
 อย่างจริงจัง

เบื้องหลังมากกว่าเบื้องหลังก็คือว่า พี่เปาเป็นคนออกแบบ แต่คนที่จริง ๆ ควรจะ reflect ก็คือ ทีม
 น้องเมย์ กอล์ฟ ฯลฯ ที่ทำงานขับเคลื่อนในพื้นที่และต้องมา contribute แบบนี้มันเป็นเรื่อง ซึ่งพี่เปาก็รู้ว่ามัน
 เป็นความท้าทายจริง ๆ ของคนทำงาน แต่ก็ถูกบังคับ ซึ่งคิดว่ามันเห็นแล้วว่าเวลาเราทำงานในพื้นที่มันต้อง
 อิงชุดความรู้ ก็ต้องไปหาความรู้ แล้วก็ได้กับตัวเอง สุดท้ายทีมสยามกัมมาจลก็ได้ และวงแบบนี้ควรไปเกิดใน
 โมดูลหรือเครือข่ายครูที่เราทำเอง

การทำงานครั้งนี้เป็นการทดลองร่วมกัน คิดว่าหลาย ๆ โรงเรียนก็ได้เยอะเลย เช่น โรงเรียนบ้าน
 ปลาตาว ได้วิธีการทำงาน ได้เครือข่าย หลายกลุ่มก็ได้เรียนรู้เยอะ คิดว่าเป็นความสำเร็จ (achievement) ของ
 โครงการ

ส่วนตัวเองมีความสุขกับโครงการนี้ที่สุดก็คือ ได้เห็นคุณครูหลายท่านมากเลยที่ปรากฏตัวขึ้นมา แสดง
 ตัวขึ้นมาและเป็นแกน จะเห็นว่าช่วงหลัง ๆ เห็นคุณครูหลายท่านลุกขึ้นมาเป็น facilitator ของกระบวนการ
 ตรงนี้เป็นสิ่งที่ประทับใจมากกว่า จากวันแรกที่คุณครูไม่กล้าแชร์ เพราะฟังไม่รู้เรื่องว่าผู้ทรงคุณวุฒิพูดอะไร
 เข้าใจยาก ขอให้เพื่อนครูที่เข้าใจช่วยอธิบายอีกทีว่าหมายความว่าอย่างไร และไม่กล้าที่จะแชร์เพราะว่าดู
 เหมือนเป็นเวทีที่ผู้รู้เยอะ เลยไม่กล้าแชร์ แต่วันเวลาผ่านไปสุดท้ายคุณครูกล้าแสดงตัวและลุกขึ้นมาเป็น fa เอง
 ทำกระบวนการแบบนี้เองได้ เป็นสัญญาณที่ดีว่า ครั้งต่อไป เราน่าจะชวนคุณครูทั้งหลายที่แสดงตัวผลักดัน
 มาเป็น host ของการจัดเวทีแบบนี้ และสุดท้ายแล้วถ้าจะออกไปอยู่กับเครือข่ายโรงเรียนต่าง ๆ ก็มีความสุข
 มาก เพราะว่าสิ่งที่เราก็กทำก็เหมือนเป็นการเริ่มนวัตกรรมที่จะต้องพัฒนาต่อไปได้ฝังอยู่ที่สยามกัมมาจล แต่ควรที่
 จะอยู่กับคุณครูและเครือข่ายคุณครูแต่ละโรงเรียนเอาไปใช้ก็จะสุดยอดเลย

ในช่วงแรกนี้ สยามกัมมาจลทำหน้าที่เป็น facilitator สร้างแพลตฟอร์มที่เราจะเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งการ
 ทำปีหน้าก็ต้องไม่เหมือนเดิม คุณครูจะต้องเข้ามาเป็นเจ้าของเวทีแทนมูลนิธิถ้าเป็นไปได้จึงจะน่าทำ โครงการ
 แบบนี้ควรจะขยายไปทุกที่ เพราะว่าเราจะได้ใช้ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนรู้ได้ และ

ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีจำนวนน้อยก็จะสามารถเข้ามาในหลาย ๆ วงเรียนรู้ได้ วิธีการคือ สยามกัมมาจลไม่ใช่ผู้รู้ แต่เป็นผู้สร้างเวที และไปเชิญผู้รู้มาช่วย เชื่อว่าคุณครูในพื้นที่ทำได้ค่ะ

ต้องขอขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาเข้ามาให้ความเห็นและช่วยชี้แนะคุณครูทั้งหลาย ซึ่งมีประโยชน์มากและเป็นสิ่งที่เวทีต้องการที่ทำให้โลกของการทำงานมาเจอกับทฤษฎีและหลักการทำให้ครูได้มีความมั่นใจมากขึ้น ตรงนี้เป็นเรื่องที่น่าจะเป็นเอกลักษณ์ของเวทีแบบนี้ คิดว่าน่าจะมีการถอดบทเรียนเพื่อจะขยายไปสู่พื้นที่การทำงานอื่น ๆ ขอบขอบคุณค่ะ

ศ.นพ.วิจารณ์ พานิช ผู้ทรงคุณวุฒิ

กล่าวว่า ขอแสดงความยินดีกับทุกฝ่าย เกิด Star bond หรือ “เห็นดารามาจุดติหลายองค์” ทั้งในระดับบุคคลและระดับโรงเรียน น่าชื่นชมมาก

ความจริงครั้งนี้ก็ยังไม่ใช่วิธีครั้งสุดท้าย เพราะยังมีกิจกรรม Workshop ที่จะได้เจอกัน และหลัง Workshop กลุ่มผู้ก่อการจะได้มา reflect กันว่าจะขับเคลื่อนเพื่อประโยชน์ของ

บ้านเมืองเราอย่างไรต่อ ผมคิดว่า คอนเซ็ปต์ใหญ่ของกิจกรรมนี้ เราว่ามีความรักที่เอาใจใส่ลูกศิษย์ รักวิชาชีพครู ตั้งใจทำงาน เราจึงหาทางไปช่วยเชื่อมทฤษฎีเข้าไป โดยมีโค้ชเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเก่ง ๆ มาโค้ชให้ซึ่งทุกคนจะเห็นว่ามีประโยชน์อย่างมากมายนะ

ทีนี้เมื่อเราเชื่อมปฏิบัติกับทฤษฎี แล้วยกระดับความรู้ความเข้าใจของการปฏิบัติ และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับลูกศิษย์ขึ้นไปได้อย่างมากมาย มีคอนเซ็ปต์อันหนึ่งก็คือการที่ครูทำ รับฟังโค้ช และกลับไปคิดปรับปรุง นี่คือการพัฒนา พัฒนาหน้าที่ของตัวเอง ตรงนี้ขยับอีกนิดเดียวจะเป็นงานวิจัย ซึ่งงานวิจัยก็คืองานสร้างทฤษฎีเล็ก ๆ เป็นการสร้างทฤษฎีจากห้องเรียน ซึ่งนี่ก็คือหนึ่งประเด็นที่ผู้ก่อการจะต้องมานั่งคุยกัน หลังจากเห็นแล้วว่า มีครูจำนวนไม่น้อยที่จะสามารถสร้างทฤษฎีจากห้องเรียนได้ก็คือการทำวิจัยชั้นเรียนและเราจะไปสนับสนุนอย่างไร

เพราะอย่างนี้ครับ คอนเซ็ปต์ของการศึกษาแห่งศตวรรษที่ 21 ครูต้องเป็นนักวิจัยด้วย ก็คือวิจัยชั้นเรียน วิจัยหน้าที่ของตนเอง อันนี้มีหนังสือที่เขียนเรื่อง 5 ประเทศที่คุณภาพการศึกษาสูงสุดในโลก ชื่อหนังสือว่า Empower Educator หรือชื่อภาษาไทยว่า “ปั้นครู เปลี่ยนโลก” ซึ่งผมคิดว่าจะชื่อว่า “ครูผู้มีพลัง” หนังสือเล่มนี้บอกชัดเจนว่า 5 ประเทศที่มีคุณภาพการศึกษาสูงสุดในโลกนั้นครูมีหน้าที่วิจัยด้วย นั่นหมายความว่าโรงเรียนฝึกหัดครูหรือสถาบันฝึกหัดครูในหลักสูตรครูต้องฝึกทำวิจัย ดังนั้นเมื่อจบไปเป็นครู ก็จะทำงานในฐานะนักวิจัยเป็น Research based Learning หากเรายึดหลักนี้แล้วช่วยกันหนุนให้โรงเรียนจำนวน

หนึ่งซึ่งอยู่ในเครือข่ายลองขยับมาสู่การทำวิจัย ซึ่งผมคิดว่าเป็นงานท้าทายที่คุณครูทำได้ เรื่องเหล่านี้ผมคิดว่า หลังจบโครงการเราก็จะได้มาคุยกันว่าขยับต่ออย่างไร

ระหว่างนี้ คุณครูและผู้บริหารโรงเรียนน่าจะให้ความเห็นมาที่ กสศ.และสยามกัมมาจล ว่า คิดว่าท่าน ต้องการการหนุนอย่างไร เพื่อที่ท่านจะทำงานให้กับลูกศิษย์ในมุมหรือบริบทของท่าน เราจะได้นำมาเป็นข้อมูล ไปคิดต่อว่าจะทำอย่างไรดี ซึ่งที่เราทำก็เป็นส่วนหนึ่งของพยายามทำให้การศึกษาบ้านเราดีขึ้น

เมื่อทำแล้วเราเห็นครูที่มาเล่าเราก็อิ่มใจ เป้าหมายใหญ่สิ่งที่อยากเห็นก็คือ การทำให้คุณภาพ การศึกษาของบ้านเราดีขึ้น

ขอแสดงความยินดีกับทุกฝ่ายที่เข้ามาร่วมกันทำงานเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาของประเทศ เพื่อ ประโยชน์ของเด็กที่จะเติบโตมาเป็นกำลังของประเทศในวันหน้า ขอขอบคุณครับ

บรรยากาศ PLC Coaching Online ครั้งที่ 12

Online PLC Coaching : ชุมชนเรียนรู้ครูเพื่อศิษย์

Platform เรียนลัด

ชวนครูพัฒนา เพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของศิษย์
ขับเคลื่อนครู ใน วงจรการเรียนรู้ของศิษย์

